

ONZE VOGELS

42e jaargang no. 5, mei 1981

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Krol, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt, D.J. Prinsen en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.

2e Voorzitter: (wnd.) G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag.

Commissaris: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Groistraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: wnd. P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.

District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.

District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 90 07.
Geopend: 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (05100) 6 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 450,—, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 40,00, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Althuis, Zevenhuizen 5,
9064 DE Oudkerk, telefoon (05103) 27 18
Contributie f 22,50 per jaar, entree f 5,—

Gras- en Grote parkieten

J.M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80
Entree f 5,—

Insecten- en vruchtenetende vogels

P.J. van Damme, Molenwater 61,
4331 SE Middelburg, telefoon (01180) 1 30 97
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 30,00 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 51.000)

EDACTIE

Dr. E. van Berkel

Dr. H. Walraven

redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — moet een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere lichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

ADRESSEN

LEIDERS: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Laasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

LEIDERS: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 3222 LK Leiden.

LEIDERS: J.A. Barsch, Troelstrastraat 33, 3365 XL Nijmegen.

LEIDERS: A.P. Kools, Iolenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

LEIDERS: EN HUN WILDE (WILDZANG) EN HUN

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is geschreven in het verenigingsregister van de Kamer in Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 22 juni 1981

IN DIT NUMMER

	pag.
Amazonepapegaaien	196
Signalementen Forpus	197
Pietpraat over Japan Hoso	203
De zieke vogel	205
Aan de harzer zangkweker	207
De lori van de blauwe bergen en de roodnek lori	208
Kweken met Europese vogels	210
Over Saffraanvinken	212
Kleurmutaties bij de Agaporniden	214
Ik kweekte bijna een zwarte border	219
Ervaringskrabbel	219
Planten kennen geen hoogtevrees	220
Grasklokje	221
Volière van de maand	223
De watersnip	224
Onkruid... kruiden voor onze vogels	226
De allernieuwste olie vogels	230
Exto parkieten	231
Aanvulling Standaard Agaporniden en grote parkieten	232
Vraag en aanbod	233
Korte berichten	238

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
CéDé	204
Bird-Love, Broedmij	206
W. Rouppe van der Voort, 't Holthoes,	
Fish and birdshop, Henk van Os,	
Faunafood / Kasper, Conditio	218
Fauna metaalwaren b.v.	221
De vogelspecialist, F. Thijssen Mill	222
Siem van 't Hart, Edelchemie Panheel b.v.	223
Cedo Thieme	228
CéDé eivoeders	229
Het Spectrum	232
Fauna metaalwaren	234
Sabri Pet supplies	235
Tovo, Orni-Mondo	236
Fauna metaalwaren	237
Vogelcenter H.J. Christ	238
Rein van der Veen, Animali	239
Witte Molen	240

Foto voorplaat: Geelkopamazone
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

Tekst: C.E. van Berkel
Foto's: Vogelpark
Walsrode/H. Müller

Amazone- papagaaien

Dat er met amazonepapegaaien best is te kweken, getuige de artikelen die we in de loop van de jaren in dit maandblad hebben opgenomen en die een relaas gaven van de opgedane ervaringen. Tot het geslacht Amazona, zo genoemd omdat erg veel soorten in de grootste aantallen voorkomen in het stroomgebied van de gelijknamige rivier in Brazilië, behoren de meest bekendste papegaaien. Verschillende soorten worden nog regelmatig en in grote getale ingevoerd, andere soorten daarentegen zijn zo zeldzaam dat ze worden genoemd in de lijst behorende bij de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten; zgn. BUD-vogels.

Het zijn op enkele soorten na, overwegend groen gekleurde vogels, kort en gedrongen, met relatief lange vleugels en een korte en brede staart. In de meeste gevallen is er van een seksueel dimorfisme – een uiterlijk waarneembaar verschil tussen de geslachten – geen sprake en dat maakt het zo moeilijk om een kweekkoppel samen te stellen. Bovendien zijn amazonepapegaaien redelijk intelligente vogels tot groot vermaak van Homo sapiens die ze daarom als **Kooivogel** beschouwt. Leuk he, zo'n vogel in de huiskamer; gezellig! Dat dit gebeurt is echter alleen maar te betreuren. Het is vreselijk jammer, want de vogels verdienen beter. Ze hebben trouwens ook gewoon het recht op een wat vrijer en natuurlijker bestaan. Veel beter gedijen ze paarsgewijs in een vluchtje van zo'n twee meter waarin een klimboom en wat takken zijn aange-

bracht. Na een zorgvuldige acclimatisatie, tijdens welke periode ook veel toenadering moet worden gezocht zodat de vogels hun eigenaar/verzorger gaan kennen en vertrouwen, blijken het sterke vogels te zijn die zeer goed tegen ons klimaat bestand zijn. Mits er een goede nestgelegenheid aanwezig is, kunnen ze zelfs zonder bezwaar onze winters in de buitenvlucht doorbrengen. Als nestgelegenheid worden net zo goed van dik hout gemaakte nestkasten als wel uitgeholde wilgenstammen aanvaard. De minimale binnenafmetingen zijn 50 x 30 x 30 cm met een invlieggat van ongeveer 12 cm middellijn. Overigens lezen we ook nog dat er uitstekende broedresultaten zijn behaald in uitgeholde wilgenstammen van 80 cm hoog, met een bodemoppervlakte van 40 x 40 cm. In de nestblokken dient een flink stuk vermolmd hout te worden gelegd, dat door de vogels zelf geheel wordt stuk geknaagd en dan als uitstekende bodembedekking dienst doet waarin tevens het vochtgehalte op een redelijk tot goed peil kan worden gehouden. De vogels zelf dragen daar hun steentje toe bij, want ze zijn namelijk dol op baden en van een fikse regenbui kunnen ze zichtbaar genieten. Mocht gedurende langere tijd regen uitblijven dan is er altijd nog de tuinslang waar ze beslist niet van opzij gaan. Kletsnat duiken ze soms het nestblok in. De broedduur, op een legsel van 2 tot 5 eieren, bedraagt ongeveer 26 dagen. De jongen blijven 10 tot 11 we-

ken in het nest en na het uitvliegen worden ze nog gedurende twee weken door de oudervogels gevoerd. Uiteraard dient men de jonge vogels te ringen; ringmaat 10-12 cm, afhankelijk van de soort. Het tijdstip van ringen is voor een goed deel afhankelijk van de groei. Men dient ze nauwlettend in de gaten te houden wat overigens niet zo moeilijk is wa hoe rustiger en betrouwlijker de vogels zijn hoe gemakkelijker nestcontrole kan worden uitgevoerd.

Zodra de jongen zelfstandig zijn is het aan te bevelen ze in een andere ruimte onder te brengen. Vooral de makanzich, ten opzichte van de zelfstandige jongen, nogal eens agressief gedragen.

We dienen een zo gevarieerd mogelijk voedsel aan ze te verstrekken; het is goed te weten dat deze vogels ruime behoefte hebben aan mineralen. Met gemengd parkietenzaasavlopitten, katjang idjoe, gekiemde zaden, eivoer in een ruime hoeveelheid, geweekt brood, fruit en groen zijn ze aardig voorzien.

De bijzonder fraaie kleuraafbeelding toont u de **GEELKOP-AMAZON Amazona ochrocephala**. Als we ons niet vergissen en gelet op de gele vlerpartijen op kop, gelaat doorpend tot op de borst, betreft het ondersoort **tresmariae**, afkomstig van het eiland Tres Maria. Het is met z'n 38 tot 40 cm lengte, de grootste van de amazonepapegaaien.

Signalementen Forpus

Tekst: Redactie

Forpus cyanopygius

Forpus xanthops

Forpus xanthopterygius flavissimus

Forpus coelestis

Forpus passerinus

Signalementen Forpus

Het geslacht van de Zuidamerikaanse dwergpapegaaitjes, Forpus, bestaat uit 7 soorten met een aantal ondersoorten. De grootte van deze parkietjes is ongeveer 12 tot 14 cm.

Forpus cyanopygius cyanopygius

Nederlandse naam is **Mexicaanse dwergpapegaai**. De soort komt voor in Noordwest Mexico. De hoofdkleur is groen en de onderzijde het voorhoofd en de wangen zijn lichter dan de rest van het lichaam, iets meer geelachtiggroen. Vleugeldekveren en stuit blauw, kleine slagpennen donkerblauw, grote slagpennen donkergroen, staart blauwgroen. Snavel is hoornkleurig, pootjes grijsbruin. Bij de popjes is al het blauw vervangen door geelgroen. De vleugeldekveren en de kleine slagpennen zijn groen.

Grootte 13 cm.

2 ondersoorten te weten:

F.c. pallidus. De jongen, die bij de nominaatvorm volkomen op de oudervogels lijken, zijn van deze ondersoort overwegend lichter van kleur. De bovendelen zijn asgrijs getint en de onderdelen lichter en meer geelachtig.

F.c. insularis. De man is vrijwel gelijk als die van de nominaatvorm. De bovendelen zijn echter wat meer donkerdergroen en de onderdelen meer zeegroen. De kopbevedering is geelgroen, de stuit is bovenaan blauw en wordt donkerder naar onder toe.

Forpus passerinus passerinus

Nederlandse naam is **Groenstuit dwergpapegaai**. De soort komt voor in Venezuela, Columbia, Noord Brazilië en Curacao. Hoofdkleur is groen. De onderzijde, het voorhoofd en de wangen zijn lichter en meer grasgroen. De nekbevedering is grijs getint. De vleugeldekveren zijn blauw en dat blauw loopt iets door in de kleine slagpennen. Stuit en staartbevedering grasgroen. Snavel hoornkleurig, poten vleeskleurig. De pop is overwegend gelijk de man alleen is het blauw vervangen door groen. Het voorhoofd is iets geler. Grootte 12 cm.

4 ondersoorten te weten:

F.p. viridissimus. De man is vrijwel gelijk als die van de nominaatvorm alleen is de groene bevedering wat donkerder, ook de vleugels.

F.p. cyanophanes. De mannelijke exemplaren hebben veel weg van *F.p. viridissimus* alleen is het blauw op de vleugels meer violetachtig hetgeen bij gesloten vleugelhouding duidelijk en opvallend is.

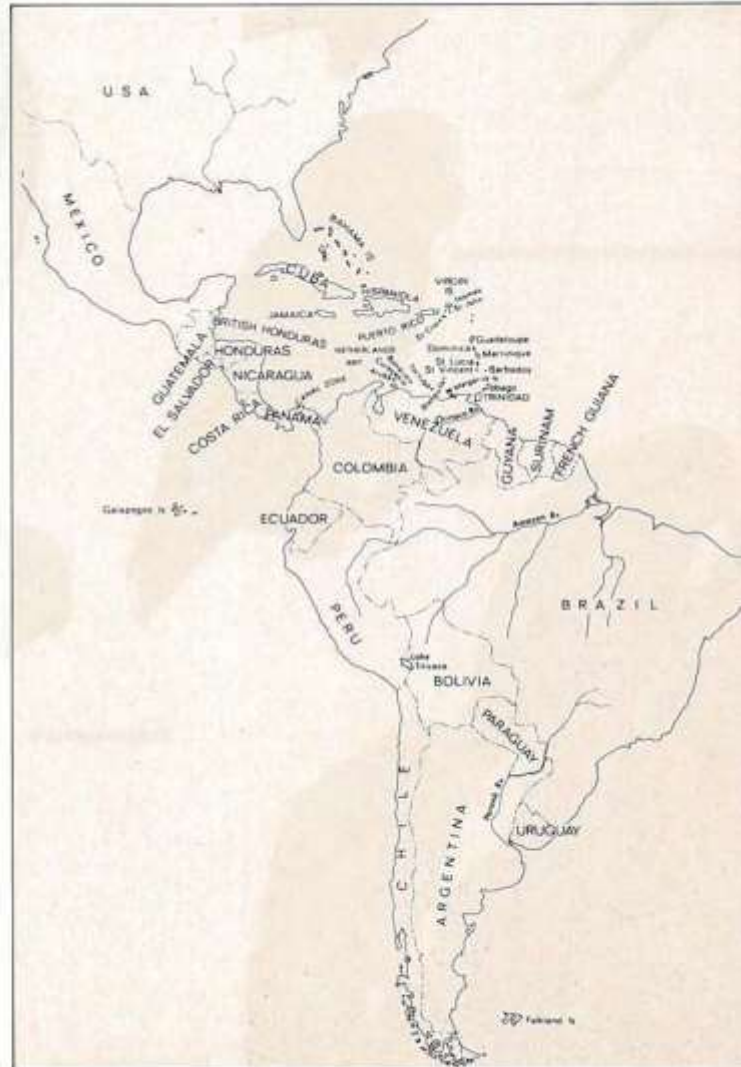
F.p. cyanochlorus. De jongen van deze ondersoort zijn vrijwel gelijk aan die van de nominaatvorm alleen

zijn ze wat meer geelgroen.

F.p. deliciosus. Ook weer gelijk aan de nominaatvorm met uitzondering van de stuit die esmeraldgroen of licht blauwachtig getint is. De bovenste vleugelveren zijn groenges de secundaire vleugelveren violet blauw tot licht groen en de spiegel op de totale vleugels zijn groter of violetblauw van kleur.

Forpus xanthopterygius xanthopterygius

Nederlandse naam is **Blauwvleug**

dwergpapegaai. De soort komt voor in Noordwest Columbia, Noord Brazilië, Noordoost Peru, Paraguay en Bolivia. Hoofdkleur groen dat aan de onderzijde wat bleker en meer geelachtig is. De stuit alsmede de grote en kleine slagpennen violetblauw. Rond het oog is een heldergroene ring. De staart gaat van helder groen naar onder over in donkergroen. Snavel hoornkleurig en grijs aan de basis. Pootjes grijs. Bij de pop is het blauw vervangen door groen en dat groen is dan ook weer lichter en meer geelachtig. Grootte 12 cm.

5 ondersoorten te weten:

F.x. flavissimus. De groene bevedering is lichter en meer geelgroen dan bij de nominaatvorm. Voorhoofd, wangen en keelstreek zijn sprekend citroengeel. Violetblauw op de vleugels en onderrug en stuit wat lichter. Ook de poppen zijn wat lichter als die van de nominaatvorm.

F.x. olallae. De man is vrijwel gelijk aan de navolgende ondersoort, F.x. crassirostris. Het violetblauw op de vleugels, onderrug en stuit is wat donkerder alsook een weinig donkerder het groen op de bovendelen. De pop is geheel gelijk aan F.p. crassirostris.

F.x. crassirostris. Man lijkt op de nominaatvorm maar alle blauw is wat lichter. De primaire vleugelveren zijn grijsachtig violetblauw en vormen een goed contrast met de secundaire vleugelveren die donkerder violetblauw zijn. Het groen bij de popjes is minder geelachtig dan bij de nominaatvorm. Het formaat is iets kleiner.

F.x. spengeli. De mannen lijken op de nominaatvorm alleen de onderrug en stuit zijn meer turquoise blauw.

De primaire vleugelveren violetblauw en de secundaire vleugelveren zijn aan de basis turquoiseblauw.

De poppen hebben een meer geelachtig voorhoofd.

F.x. flavescens. De man is meer groengeel vooral op voorhoofd, keelstreek en onderdelen dan de nominaatvorm. Onderrug en stuit zijn lichter blauw. De poppen van deze ondersoort neigen ook meer naar geelachtig groen.

Forpus conspicillatus conspicillatus

Nederlandse naam is **Gebride dwergpapegaai.** De soort komt voor in Panama, Columbia en Venezuela. Hoofdkleur is groen. Voorhoofd en wangen grasgroen. Vleugeltoppen, kleine slagpennen en de stuit blauw tot donkerblauw. Rond het oog een kobaltblauwe ring. De staart is van boven naar beneden donkerder groen. Snavel hoornkleurig, donkerder aan de basis. Pootjes bruinachtig. De pop is aan de onderzijde meer geelachtig groen en het rugdek meer helderder groen. Het blauw is door groen vervangen. Grootte 12 cm.

2 ondersoorten te weten:

F.c. metae. De onderdelen van de man zijn meer sprekender geelgroen als bij de nominaatvorm. De kop is brillantgroen en de wangen en keelstreek meer geel. De popjes zijn overwegend meer geelachtig groen.

F.c. cauae. De vogels hebben een wat zwaardere snavel dan die van de nominaatvorm en de hiervoor genoemde ondersoort. Het blauw op onderrug en vleugelspiegels is lichter en toont minder violet.

Forpus sclateri sclateri

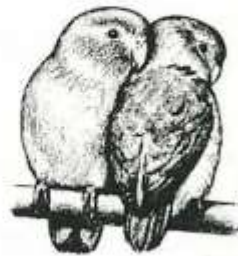
Nederlandse naam is **Sciaters dwergpapegaai.** De soort komt voor in Guiana, Venezuela, Brazilië en Columbia. Hoofdkleur donkergroen op de bovenzijde olijfachtig groen, op de onderzijde en wangen lichter groen. Onderrug en stuit donker violetblauw. Bovenste vleugeldekveren donkergroen, overige vleugeldekveren donkerblauw uitlopend in blauwachtig groen op de grote slagpennen. Over het algemeen is deze soort donkerder van kleur dan de overige soorten. Bovensnavel is grijs, ondersnavel hoornkleurig, poten grijs-bruin. Bij de popjes is het blauw vervangen door groen. De groene kleur over het gehele lichaam is overwegend bleker dan bij de man. Voorhoofd en wangen zijn geelachtig. Grootte 12.5 cm.

1 ondersoort te weten:

F.s. eidos. Mannen en popjes zijn lichter groen dan de nominaatvorm, meer geelachtig van kleur. Ook het violetblauw is lichter.

Forpus coelestis

Nederlandse naam **Grijsrug dwergpapegaai.** De soort komt voor in Ecuador en Peru. Hoofdkleur dof groen, wangen en keel helderder groen. Voorhoofd meer geelachtig. Grote vleugeldekveren kleine slagpennen en de stuit diep blauw. Achter het oog bevindt zich een blauwe streep. In de nek is een grijze band zichtbaar. Bij de popjes ontbreekt het blauw, de rug is minder grijs bewaasd en daardoor helderder groen. Voorhoofd, wangen en keelstreek minder geel. Grootte 12 cm.

Forpus xanthopterygius spengeli

Forpus conspicillatus conspicillatus

Signalementen Forpus

Forpus xanthops

Nederlandse naam is **Geelmasker dwergpapegaai**. De soort komt voor in Noordwest Peru. Voorhoofd, schedel, wangen en keel zijn bij de mannetjes heider geel. Achter het oog is een violetgrijze streep. Rug en vleugels zijn grijsgroen. Stuit en bovenstaartdekveren donkerblauw. Vleugeldekveren en kleine slagpennen lopen van licht uit tot donkerblauw. De grote slagpennen zijn blauwgroen. Snavel hoornkleurig met een donkerder bais. pootjes bruinachtig. Bij de pop is de stuit veel valer blauw en de vleugels zijn over het geheel blauw bewaasd. Grootte 14 cm.

Tot zover de signalementen van de zeven Forpus-soorten. Het is zeker niet gemakkelijk om de soorten direct te onderkennen evenmin is het gemakkelijk om hun signalement zo duidelijk mogelijk weer te geven. Niettemin hopen we ook nu weer dat de liefhebbers van deze vogels, en dat zijn er nogal wat, terwijl dat aantal zich steeds meer uitbreidt, met de voorenstaande opsomming enige leidraad hebben. Over de juiste Nederlandse benamingen valt wellicht te twisten. Laten we deze maar buiten beschouwing laten en alleen of althans zo veel mogelijk de wetenschappelijke namen hanteren want daarmee beperk je wel het aantal vergissingen. Wat betreft de wetenschappelijke namen en de indeling van soorten en ondersoorten is het standaardwerk Parrots of the World van J.M. Forshaw gevolgd.

We laten met erg veel plezier bovenstaande omschrijving van de sig-

nalementen volgen door enkele praktische ervaringen welke met de kweek van een tweetal forpus-soorten zijn opgedaan.

FORPUS CONSPICILLATUS

**Tekst: M. Kok,
Groene Hilledijk 171b, Rotterdam**

Na zo'n jaar of twaalf met meer en minder succes prachtvinken gekweekt te hebben, ben ik sinds een jaar of twee bezig over te schakelen op Forpussoorten, daar ik geen grote ruimte tot mijn beschikking heb, maar in broedkooien kweek van 120 x 40 x 40 viel mijn oog op de Forpussoorten, na de verschillende boeken er over te hebben gelezen en met de schaarse kwekers contact gezocht te hebben, werden wat vogels aangeschaft dat om boven vermelde reden niet zo eenvoudig was, maar ik kreeg toch wat stellen te pakken en kon aan de kweek beginnen.

Het voedsel dat ik geef is het grote parkietenmengsel volgens Van Himbergen, met zo af en toe een stengel trosgierst, eenmaal per week een eetlepel CeDe vermengd met wat onkruidzaad, verder vanzelfsprekende dingen zoals grit-mineralen-eischillen, enz. enz.

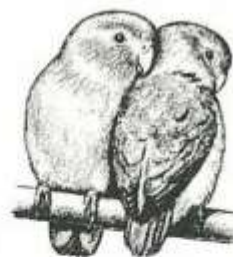
De vogels gingen in februari in de broedkooi, waarin ik een eigengemaakt nestkastje hing van 14 x 14 x 25 met een invlieggat van 4 cm. Het duurde tot juli voor er van enige broedlustigheid sprake was, waarbij geregeld paringen werden waargenomen, de pop zat op de stok de man

er naast met een poot op haar rug met de andere hield hij zich vast, dit duurde dikwijls een paar minuten lang.

Op 1 juli werd het eerste ei gelegd (15 x 18 mm) wat er 5 in totaal werden, de preciese broedtijd heb ik niet precies vast kunnen stellen, omdat ik net met vakantie ging, maar die moet tussen de 12 en 16 dagen geweest zijn, 2 jongen kwamen uit 3 eieren onbevruucht. Met het bovengenoemde mengsel werd goed gevoerd, alleen gaf ik nu wat extra trosgierst en een paar rozebottels, alles verliep prima tot de jongen een week of 4 oud waren, de pop kwam toen weer voor het eerst uit het blok, wat verder geen problemen gaf tot zij 3 dagen later dood in de nestkast lag, een spannende tijd brak aan. Zou de man de jongen verder alleen groot brengen? Gelukkig was het een voorbeeldige vader en vlogen de jongen na 5½ week uit.

Het duurde wel een week of 4 voor zij zelfstandig waren, wat misschien te wijten was aan het ontbreken van de pop en de man de jongen alleen moest voeren.

Mijn tweede stel was intussen ook gaan broeden, maar helaas brachten die het niet verder dan 4 onbevruichte eieren, zodat mijn hoop op een paar onverwante stellen voor volgend jaar wat uitgesteld moet worden.

FORPUS XANTHOPS

**Tekst:
Mevr. Spenkelink vanSchaijk,
Kampweg 36, Soesterberg**

De Geelmasker-dwergpapegaai,

Signalementen Forpus

een parkietje van slechts 14 cm lengte, komt voor op een heel klein plekje in Noord-West Peru, de Marañon-vallei in de provincie Libertad. De vogel is overwegend grijsgroen, het 'gezicht' lichtgeel. Om precies te zijn het voorhoofd, de kin, wangen en oorstreek. Het achterhoofd en de nek zijn violetgrijs dit loopt naar het oog in een streep uit. De volwassen man heeft een donkerblauwe stuit, bij de volwassen pop is dit meer licht blauw. De slagpennen zijn bij beide sexen violetblauw. De jongen vertonen meer grijsgroen en zijn bleker in kleur, ze hebben nog geen blauwe stuit zodat bij hun geslacht het nog moeilijk te onderkennen is.

De soort komt in de bovengenoemde vallei op een hoogte van 2000 m voor, dus in een wat koeler gebied.

Er zijn vroeger wel eens meer importen van deze dwergpapegaaijes geweest maar over het algemeen was toen de klacht: 'een te zwakke vogel, binnen een maand zijn ze dood'. Om deze reden was import zinloos, niemand wilde het diertje kopen, men wist er geen weg mee. Jaren gingen voorbij waarin steeds meer kweekervaringen werden opgedaan. De belangstelling voor moeilijk te kweken vogels die er aanvankelijk zo goed als niet was begon te groeien. Nu de laatste jaren die belangstelling juist voor Zuid-Amerikaanse kromsnaveligen is toegenomen, hebben enkele importeurs weer het risico durven nemen wat van deze zo kwetsbare vogels te importeren. Er zijn maar enkele partijen geïmporteerd, helaas is het nog steeds zo dat er nog vreselijk veel van deze mooie vogels bij import weg vallen. In de zomer van 1979 kocht ik een partij van deze mooie vogels.

Alhoewel het 's nachts toch al wat frisjes was heb ik ze toch maar meteen in een buitenvolière geplaatst. Twee vogels heb ik verloren een door nalatigheid, er zat namelijk een klein gaatje in het gaas en daar stak een van de Sperlings zijn kop door. Daar zijn burens Pyrrhuras waren kostte hem dat letterlijk de kop. De tweede vond ik ongeveer een maand later 's morgens dood op de grond liggen,

doodsoorzaak een gebroken nek. Nadat ik de vogels drie maanden in mijn bezit had en enkele kwekers dit wisten, werd ik erg veel opgebeld met de vraag hoe het mij vergaan was. Ik kon naar waarheid vertellen dat ik er geen problemen mee gehad had. Bij hen was het of alles was al dood of onderweg, zij vielen ineens weg. De kwekers wisten niet wat te doen en wilden slechts de overgebleven vogels zo snel mogelijk kwijt.

Mijn enig advies was: Naar buiten 'om op die manier de stres op te vangen.' Toch was ik zelf door de vele meldingen wat voorzichtiger geworden, zodat ik het raadzamer achtte met de vogels wat minder risico's te nemen door ze op verschillende wijze te huisvesten. Vooral temeer daar de winter voor de deur stond.

Een paar heb ik uitgevangen dat ging naar mijn zoon die in een flat met centrale verwarming woonde, een paar plaatste ik in mijn plantenkas, een volgend stel zette ik in een koude maar overdekte volièrre en de rest liet ik in de open buitenvolièrre. De winter verstreek zonder verliezen en zonder problemen. In het voorjaar, in maart, begon al ras een paartje buiten aanstalten te maken tot broeden, ik zag een man baltsen en een popje voeren. Bij het natellen miste ik nog een popje. Dit popje bleek overdag al in het broedblok te kruipen, zodra ik echter de volièrredeur open deed was die pop eruit en kreeg ik geen kans haar van een merkteken te voorzien. Na veertien dagen was zij toch wel zo ver dat ze wat vaster op haar nest bleef en twee dagen later kon ik haar pakken om een stukje staart af te knippen teneinde haar zo

te kunnen herkennen. Toen ik in het nest keek bleek dat het eerste ei net gelegd was. Ik haalde de overige vogels weg en liet dat popje met haar meest waarschijnlijke man zitten. Gelukkig bleef het popje op het nest en kon ik veertien dagen later vaststellen dat het legsel bestond uit vijf eieren. Twintig dagen nadat ik de pop in handen had gehad, hoorde ik gepiep. Daar ze nogal schuw waren en dit het eerste legsel was, besloot ik deze vogels voorlopig met rust te laten. Na een dag of tien was de pop wat langer van haar jongen af en waagde ik het om weer nestcontrole uit te voeren, er lagen vier jongen en een loos ei. Nadat de vier jongen goed uitgevloegen waren is het paartje in de rui gevallen daarna hebben ze het nog eenmaal gedaan wat toen een resultaat van drie jongen opleverde.

De andere paartjes hebben niets gedaan en het paartje dat op de flat was ondergebracht en ogenschijnlijk onder de beste omstandigheden verkeerde, heeft de meeste problemen met de rui gehad.

Hun broedblok heeft de afmetingen van 15 bij 15 cm bodemoppervlakte en een hoogte van 25 cm met een invlieggat van 4 cm diameter. Het voedsel bestaat uit het normale gemengde parkietenvoer zonder millet, gierst of zonnepitten. Veel fruit en groenvoer wat door de ene vogel echter wat meer en door de andere weer wat minder gegeten wordt. Gekiemde zaden en eivoer in de broedtijd.

De volièrre waarin het paartje zat dat met succes broedde was 3 m lang, 90 cm breed en 1.80 hoog.

Fotografie:

**Th. Brosset, W. de Grahl,
Horst Müller, Vogelpark Walsrode.**

□

Pietpraat over Japan Hosos

In Europa, maar ook in Amerika, ligt de autoindustrie en de telecommunicatieindustrie op z'n r..., de oorzaak daarvoor ligt bij de zeer geavanceerde producten uit Japan die de markt als het ware overspoelen en afromen, er zijn zat mensen die daar letterlijk grijze haren van hebben gekregen. De vogelwereld is op ongeveer gelijke wijze 'overspoeld' door de Japan Hosos, er zijn in Nederland en daarbuiten ongelooflijk veel fokkers die allemaal op hun eigen manier uit volle borst staan te zingen o hosos mio..., op de wijs van o sole mio.

Ofwel, het ras heeft kans gezien om een verbreding te bereiken die voor sommige andere rassen nog niet gerealiseerd is, de fokkerswereld heeft dit kleine vogeltje in z'n hart gesloten.

Maar toch...

Stop nu alstublieft eens met lezen, bekijk de bijgeplaatste vogelcontouren eens aandachtig, neem daar rustig de tijd voor. Geheel links ziet u een verkleinde uitgave van de afbeelding zoals gepubliceerd in de inmiddels uitverkochte standaard voor postuur van de NBvV, de middelste afbeelding stamt van de AOB, de rechtse afbeelding is ontleend aan de standaard van de COM/OMJ. Ja, het is me bekend dat 'onze' standaard beperkingen bevatte ten aanzien van de opgenomen afbeelding, rekening houdend met die bemerkingen zou de linkse vogel er nog altijd anders uit zien dan de overige twee, die zijn overigens ook lang niet identiek. Van links naar rechts kijkend kan worden afgelezen dat het geprojecteerde ideaalbeeld steeds krommer wordt, wist u dat tussen links en rechts slechts 6 jaren liggen?

Dat, geachte lezer, moet ook duidelijk maken dat het ideaalbeeld 'verschuift', dat het in ieder geval nog steeds anders voorgesteld wordt. Ergo, de kampioen uit 1975 ziet er anders uit dan de kampioen van dit jaar, er van uitgaand dat in beide gevallen de standaard aangehouden werd bij de beoordeling.

Op dit moment is het dan ook een open vraag hoe lang de laatste afbeelding ongewijzigd zal blijven, en, in hoeverre deze afbeelding in nationale standaarden nagevolgd zal worden.

Iedere dag na vandaag behoort bij

'de toekomst', toch zal alleen de toekomst uit kunnen wijzen op welk moment een acceptabele gelijkgestemdheid ten aanzien van dit ras zal worden bereikt.

Tekst: Jan Kuiper

Zelfs met de zweverige standaardisering van heden blijven er voor de fokkers van dit ras een aantal zekerheden over, bij iedere koppeling in dit ras zullen de zekerheden mee genomen behoren te worden, daarover kan geen misverstand bestaan. Zo wordt onder andere nog altijd een maat van 11.5 cm gehanteerd voor de grootste (het formaat), onveranderlijk wordt een klein kopje verlangd en de bevedering moet nog altijd strak zijn. In al de jaren dat de Hosos op het vraagprogramma staat heb ik slechts éénmaal een Hosos gezien die 11.5 cm groot of klein was, teruggrijpend in mijn herinnering was dat in 1976 of in 1977 in Veendam. Misschien was deze magnifieke Hosos een uitschieter, dat kan, maar dat neemt niet weg dat de voorgeschreven maat bereikbaar is, ook al is dat incidenteel het geval op dit moment.

Uit de praktijk blijkt dat vanuit de meeste Hosos een behoorlijk type bezitten doch de eisen voor het formaat niet aankunnen, zijn dus naar de standaard gerekend te groot. In sommige gevallen duidelijk veel te groot, er is een geval bekend waar een vogel éénmaal als Hosos en éénmaal als

Scotch werd beoordeeld, naar mijn mening een schoolvoorbeeld van een 'tussenvorm'.

Toch zou via een selectieve partnerkeuze door de eigenaar/fokker het formaat omlaag gebracht kunnen worden, foktechnisch is dat eigenlijk niet eens zo verschrikkelijk moeilijk. Door consequent over een reeks van jaren de kleinste vogel te paren aan de op één na kleinste is resultaat in positieve zin haalbaar, stap voor stap kan iets van het formaat worden afgeknabbeld. Bedenk daarbij dat een formaatverlies van twee millimeter per jaar neerkomt op één centimeter in slechts vijf jaar! Wanneer u net als ik de gewoonte heeft om alleen A-vogels in te zenden naar de TT, koester dan uw jonge Hosos zeer zorgvuldig, als een jonge Hosos z'n staart verspeelt komt dat onderdeel net als bij alle andere kanaries langer terug hetgeen voor de maatvoering zondermeer nadelig genoemd moet worden.

De ranke bouw van de Hosos sluit het gebruik van grote gebouwde ouderdieren uit, ook 'dikkoppen' zijn slecht in te passen in een goed opgezet fokschema. Paar niet langbevederd x langbevederd, dat is vragen om moeilijkheden. Een aantal fokkers zweert bij pleegouders voor de vermeerdering van Hosos, ik ken echter ook anderen die daar niets van willen weten en toch aanvaardbare resultaten boeken. Hetgeen mij noopt u te adviseren om alleen pleegouders te benutten wanneer blijkt dat de Hosos zelf het af laat weten bij het grootbrengen der jongen. Tot zover de Hosos, de volgende maand staat de Duitse Kuifkanarie op het programma,

TOT DAN!

De zieke vogel

door H. B. J. Willemaen

Antibiotica

Antibiotica is een verzamelnaam van een groep medicijnen, die op chemische wijze zijn ontwikkeld uit schimmels. Het zijn micro-organismen, die de eigenschap hebben de contraform van de levenbedreigende microben aan te nemen en daardoor deze microben te dwingen tot steriliteit (onvruchtbaarheid). Het gevolg is dan, dat de microben geremd worden in hun groei, waardoor de natuurlijke afweer van het lichaam door het vormen van anti-stoffen op basis van eiwitten de ziekteverwekkers kunnen verdegen.

Men onderscheidt in de antibiotica twee groepen:

1. Antibiotica met een breed spectrum (d.i. een breed werkingsveld).

2. Antibiotica met een beperkt spectrum.

Deze soorten antibiotica moeten bij de ziektebestrijding zeer gericht ingezet worden en het is dan ook niet raadzaam om buiten de dierenarts om deze middelen te verstrekken.

In de praktijk wordt bij de genezing van kleine zangvogels, waartoe de ink- en sijsachtigen ook gerekend worden, gebruik gemaakt van de soorten uit de 'tetra-cycline-groep' van de antibiotica-geneesmiddelen. 'Tetra-cycline' is een antibioticum met een breedspectrum en bestrijdt daardoor veel bacteriën en virussen. De tetra's zijn in het algemeen oplosbaar in water, zodat ook de toediening geen problemen behoeft te veroorzaken.

De tetra's hebben naast deze eigenschappen ook het voordeel, dat ze niet tot vergiftigingen leiden en in het vogellichaam geen vitaminen afbreken, waardoor de genezing voor de vogel geen groter gevaar behoeft te zijn dan de ziekte zelf.

Veel ziektebestrijders veroorzaken een zekere bestendigheid tegen het geneesmiddel bij de ziekteverwekkers. Ook het lichaam kan zo'n geneeringsproces doormaken.

De tetra-cyclinegroep heeft ook deze eigenschap niet, zodat herhaling van het recept mogelijk blijft.

Een veel gebruikt geneesmiddel is het zgn. 'Terramycine' (Pfizer). Terramycine is een antibioticum op basis van tetracycline (oxytetracycline). Terramycine heeft tevens ook een grote toevoeging van vitaminen en mineralen.

Alle geneesmiddelen uit de sector 'antibiotica' worden door een wet beschermd en kunnen daardoor alleen op recept door een arts of dierenarts verstrekt worden.

Vaak wordt antibiotica preventief (ter voorkoming van een ziekte) verstrekt. Dit is geheel onjuist en zelfs gevaarlijk, omdat het lichaam kan gaan wennen aan het geneesmiddel en zodoende haar werking gaat missen bij het optreden van ziektes.

Slechts in gevallen van gereed vermoeden van besmetting mag men overgaan tot het preventief verstrekken van antibiotica.

In veel gevallen zal dat zijn bij pas ingevoerde tropische vinken en sijzen (zie art. Amerikaanse sijzen en sijzachtigen 'Onze Vogels 1978').

Het gebruik van een antibioticum bij vogels moet altijd gevolgd worden door verstrekking van het vitamine B-complex, omdat deze vitamine ook het slachtoffer wordt van de bestrijding van de ziekteveroorzaker.

Sulfa-preparaten

Kort voor de tweede wereldoorlog ontdekte een Duitse bacterioloog, dat sulfonamiden actief te gebruiken waren bij de bestrijding van infectieziektes veroorzaakt door bacteriën. Evenals dat deels ook het geval is bij de antibiotica ligt de bestrijding met sulfa-preparaten in de belemmerende werking van de groei van de bacteriën. Via de antilichamen in het bloed worden de bacteriën daarna bestreden en de witte bloedlichaampjes zorgen dan voor de vernietiging van de gedode bacteriën.

Hoewel sulfa's niet giftig zijn, hebben deze één zeer nare eigenschap. Sulfa-preparaten hebben de eigenschap enorme hoeveelheden vitaminen af te breken, waardoor snel een vitamine tekort kan optreden.

Vooraf vitamines uit het B-complex zijn bijzonder gevoelig voor aanvallen van de sulfonamiden. Gebruik van deze preparaten vereist dan ook een extra hoge vitamine gift d.m.v. een multivitaminen-preparaat met vooral een rijkelijke vertegenwoordiging van het vitamine B-complex. Sulfa-preparaten zijn herkenbaar aan de voorvoeging 'Supro', 'Sulfa' en 'Sulfi'.

De sulfa-preparaten zijn over het algemeen in water oplosbaar, zodat de toediening geen moeilijkheden zal opleveren.

Warmte!

Warmte 'n oud huismiddeltje.

Een warme kruik of een warme kachel waren lange tijd probate middeltjes bij de genezing van kwalen en kwaaltjes.

In deze moderne tijd gebruiken we de oude middeltjes allang niet meer. Tegenwoordig zijn we in staat om met kunstlicht het warmtegevendende deel van het zonlicht te imiteren. Dit is het zgn. 'infra rode licht'. Door in de ziekenkooi deze infra rode lampen in te bouwen, kunnen we een broeikas maken waarin een ongunstig klimaat geschapen wordt voor de vermenigvuldiging van bacteriën.

Sommige ziektes, zoals legnood (hoewel geen eigenlijke ziekte), aandoeningen aan de luchtwegen en longontsteking, hebben een vochtige warmte nodig om een gunstig genezend klimaat te krijgen. Andere ziektes zijn weer gebaat bij droge warmte (voornamelijk ziektes van het spijsverteringssysteem).

Door de warmte toevoer worden het bloed- en lymfevatensysteem in het vogellichaam verwijderd, waardoor het bloed en lymfevocht sneller getransporteerd kunnen worden en

krijgen de aangevallen cellen een verhoogde toevoer van voeding. Hierdoor wordt de lichaamscel weerbaarder en de bacterie wordt door de warmte inactief!

Desinfecteren!

Desinfecteren of ontsmetten is een belangrijk middel om eventuele ziekteverwekkers te bestrijden.

Indien de ziekte reeds uitgebroken is, kan desinfectie helpen de besmettingshaard te vernietigen. Voor het begin van het kweekseizoen, na het kweekseizoen en aan het begin van het rustseizoen is desinfectie noodzakelijk om niet voor verrassingen (in dit geval dus ziektes) komen te staan. Hoe kan men nu het beste desinfecteren?

Verreweg het goedkoopste desinfectiemiddel is onze zon, omdat het ultra-violet deel van het zonlicht bacteriedodend werkt.

Dit middel werkt echter alleen bij rechtstreekse bestraling, zodat dit middel alleen maar toe te passen is in en bij buitenvolières.

Op plekken waar de zon niet kan komen zullen we dus andere middelen moeten aanwenden.

Voordat we aan het kweekseizoen

beginnen is het verstandig de kweekkooien te witten. In het witsel nemen we dan het ontsmettingsmiddel op, zodat men een verantwoord hygiënisch begin van het kweekseizoen heeft.

Het beste kan men dan als volgt handelen: 'Men maakt een drieprocent Halamid (dit is een ontsmettingsmiddel op chloorbasis) -oplossing en hiermee maken we het witsel aan, zodat het met een kwast opgebracht kan worden'.

Neem voor het witten van de broedkooien een natuurlijke witkalk en geen witsel op latex-basis. Latex is giftig en het scheidt in de beginfase dampen af. Het gevolg zal vaak te zien zijn, zoals bijv. tranende ogen, vogels die de indruk geven zich niet prettig te voelen in de broedkooi en het wegebben van de broedrijpheid. Na verloop van enige weken (2 à 3 weken) komt deze broedrijpheid wel terug, maar dan is er toch al sprake van achterstand.

Na het broedseizoen worden de broedkooien grondig gereinigd met een sopje en een harde borstel. In het sopje gaat dan een 8% lysoloplossing of 5% carbolzuuroplossing en de

kooien of de onderdelen worden daarna in de zon te drogen gelegd. Aan het begin van de rustperiode worden de volières en de omgeving waar de vogels deze rust moeten gaan doorbrengen, grondig geschrobd met 3% Halamidoplossing. Bedenk echter wel, dat met desinfecteren alleen bacteriën worden getroffen en geen parasieten en insecten. Deze moeten bestreden worden met insecticiden. Dat deze bestrijding nodig is, moet echter wel duidelijk zijn, aangezien de insecten vaak virusdragers blijken te zijn.

P.V.B.A. BIRD-LOVE
 Gofflaan 19
 9830 St.-Martens-Latem.
 Tel. 091/82 79 55

Verdeler Nederland:
ROODHUIZEN'S
 Agentuur- en Commissiehandel
 Knibbelweg 6a
 Zevenhuizen
 Telefoon 01802-12 28

Insektenval voor het vangen van muggen, vliegen en vooral motten. Ideaal voor de opfok van inlandse en insekteneters. Zonder lawaai, houdt insekten levend. Roeit radicaal muggen uit op kanariëkwekerijen 's-nachts.

Meer dan 50 apparaten werkzaam in Bronx-Zoo voor insekten te verzamelen.

Gering verbruik - 220 volt.

Doorzichtige motorbroedmachine Turn-X

Voor alle soorten eieren geschikt. Automatische regeling van warmte en vochtigheid. De kap kan als kunstmoeder worden gebruikt.

TX-6: met elektronische thermostaat.
 Capaciteit: 48 kwartel- of parkieten-eieren, 27 fazante- of 18 kippe-eieren.
Met keerautomaat f. 320,-
Zonder keerautomaat f. 240,-

TX-5: met ethercapsule-thermostaat.
 Capaciteit: 24 kwartel- of parkieten-eieren, 18 fazante- of 12 kippe-eieren.
Met keerautomaat f. 280,-
Zonder keerautomaat f. 200,-

Prijzen inclusief verzendkosten.
Een jaar garantie.

Broedmij
 Postbus 135
 9900 AC Appingedam
 Tel.: 05967-17 39

Aan de harzer zangkweker

Welt toch weer de volgende vraag naar boven, hoe bent u gaan kweken in 1981. Heeft u van een goede kweker één of meer goede mannen gekocht met keurlijsten, en bij een andere kweker een aantal poppen gekocht, en dan maar afwachten wat het wordt. De aandachtige lezer heeft het al begrepen, ik heb het tegen de pas beginnende kweker, die er elk jaar weer bij komen door een bezoek gebracht te hebben aan een tentoonstelling en zo onder de indruk kwamen van de mooie zang, dat ze ook wel eventjes een paar vogeltjes kochten, en dan zullen jullie dat eens even zien. Maar tegelijkertijd werd de bijl onder de boom gelegd.

In het ergste geval krijgt hij geen jong op stok en is weer kweker af, voordat hij begonnen is, en weer afgevoerd van de vereniging met drie maanden contributieschuld.

Nee geachte lezer, zo moet je niet starten met je liefhebberij.

Denk huis dat niet gebouwd is op een fundament, waait met windkracht vijf al om. Ik zal u iets vertellen; wanneer men een universiteit (we nemen een groot gebouw) bouwt, voordat de eerste paal de grond in gaat, is dit gebouw al kant en klaar op papier met alles er op en er aan. Dit noemen wij een blauwdruk, een afdruk van het originele gebouw. Laat dit een voorbeeld zijn voor alle zangkwekers: **WETEN WAAR WIJ MEE BEZIG ZIJN.** Dat is het kardinale punt. Dit geldt feitelijk voor alle takken van de vogelliefhebberij.

J zult zeggen, ho maar met die waarschuwende vinger, schrijf liever hoe ik moet beginnen, daar heeft u gelijk in, maar een gewaarschuwd mens elkt voor twee. Om te beginnen moet u eerst aanschaffen, naast ons bondsblad 'ONZE VOGELS' (waar overigens weinig instaat over zangkweek, waar blijven onze schrijvers?) wordt er op de boekenmarkt weinig aangeboden voor de zangkweker. Maar er is een lichtpuntje.

Wanneer u het bondsblad opslaat, op de laatste pagina, ziet u de kolom van de N.B.v.V.-boekenservice; daar staat een boek bij dat ik u van harte kan aanbevelen. De titel luidt: Handboek voor de zangkananekweker, auteur is P. Kwast. Redakteur neem ik niet kwalijk, ik heb geen enkele vinding met de auteur maar de eerlijkheid gebiedt me, dit te vermelden.

Dit boek is voor u, beginnende zang-

kweker, de leidraad om met goede vogels op de volgende tentoonstelling te komen.

Dit boek behandelt al de problemen die zich voor kunnen doen, van A tot Z.

Tijdens het samenstellen van de fokparen; kweek in al zijn facetten; de afriending van de jonge mannen; de mannen africhten voor de wedstrijden; hoe komen de oude poppen de winter door, enz. enz.

Dit is maar een heel summere opsomming van al datgene wat in dit boek op zeer deskundige, en wat belangrijk is, begrijpelijke wijze besproken wordt.

door W. Ouwersloot

Terug naar de vogels die u eventueel heeft aangeschaft, hopende dat ze van dezelfde zangrichting zijn, ik bedoel, dat de familie van de aangeschafte poppen qua zang op de zang van de man gelijk.

Dan heeft u al een stap in de goede richting gedaan.

Z'n paring noemen wij. Een paring met zang onverwante vogels.

Niks aan de hand zullen wij maar zeggen, in het land worden op zo'n manier duizenden kanaries geboren uit zang onverwante vogels. Gaan er mee naar de tentoonstelling, ze zingen minder punten uit als hun vader, ze horen weer mooie toeren van andere vogels, hup verkopen het hele zootje, en beginnen opnieuw. Nee geachte kwekers, zo loop je als een blinde in een doolhof en je komt er niet meer uit.

Terug naar die onverwante paring. U doet er verstandig aan (en zo hoort het ook) om die man te paren aan drie of vier poppen, dit noemt men wissel-

broed, men kooit de poppen alle drie of vier apart op totdat ze een nest gemaakt hebben. Dan laat je 's avonds de man er bij en zo wissel je iedere avond van pop, totdat ze allemaal het eerste ei hebben gelegd. Dan hoeft er niet meer gewisseld te worden, omdat al de eieren, die nog moeten komen allemaal bezet zullen zijn.

Wat is nu het voordeel van dit systeem (wisselbroed): Dat al de nakomelingen in theorie 50% zangkwaliteiten van de vader hebben meegekregen; dat is toch logisch hè, dat krijgt toch iedereen, van moeders kant ook 50%, maar van moeders kant is het een gokje, omdat je die niet af kan luisteren.

De enige richtlijn die je hebt is, dat je poppen neemt waarvan de broers goede resultaten hebben behaald op de wedstrijden.

Dus met andere woorden: Al de kinderen die geboren worden uit de vier poppen met die ene man zijn half broers en half zusters van elkaar.

En hier zijn wij op het punt gekomen dat de meeste kwekers na de eerste wedstrijd, een paar puntjes minder gekregen te hebben als hun vader er de brui aan geven. Jammer ze waren op de goede weg, maar zonder goede wegwijzer verdwaald in het onbekende kwekerbos.

Nee geachte lezers, laat u niet misleiden, u heeft door zo te kweken, gezorgd dat u in 1982 deze jonge vogels weer onderling gaat paren met volop mogelijkheden en wat voor vele jaren perspectieven biedt.

Wij zijn in 1981 gaan kweken met zang ONVERWANTE vogels, doelbewust en doelgericht met als resultaat, dat wij met een gerust hart in 1982 gaan kweken met zang VERWANTE vogels, en om zodoende via bepaalde lijnen (lijnenteelt) onze harzerzang op een hoger peil te brengen.

Sukses, en tot de volgende keer. Oja, wat ik u vragen wilde, heeft u gelezen op de eerste pagina van ons bondsblad, dat u alles kunt vragen over HARZER zangvogels, wanneer u een postzegeltje insluit voor antwoord aan.

De heer E. de Koning
Vrouwenweg 16
2322 LK Leiden.

De lori van de blauwe b

Tekst: Mevr. J.L. Spenkelink-van Schaik Foto's: Horst Müller

De Lori van de Blauwe Bergen en de Roodnek Lori behoren tot de grote groep van Regenbooglori's (*Trichoglossus haematodus*) zo genoemd naar hun kleurrijk vederkleed. Het zijn lori's van ongeveer 26 cm grootte. De soorten regenbooglori's komen voor van het eiland Bali in Indonesië over de Kleine Soenda eilanden, Nieuw Guinea, de Salomonseilanden, Admiraliteitseilanden, Nieuw Caledonië tot en met de Oostkust van Australië, een enorm gebied dus. Alle soorten hebben hun silhouet gemeen, een mooie slanke vogel met een spitse staart en lange slanke vleugels. Van verschillende soorten kan men wel stellen dat op elk eiland of eilandengroep zich in de loop der tijden vogels hebben ontwikkeld met een van elkaar afwijkend kleurenpatroon, zodat er zeer veel ondersoorten (21) bestaan, waarvan enkele slechts amper van de andere zijn te onderscheiden.

De Lori van de Blauwe Bergen (*Trichoglossus haematodus moluccans*) en de Roodnek Lori (*Trichoglossus haematodus rubritorquis*) zijn de enige ondersoorten die in Australië voorkomen. De Lori van de Blauwe Bergen komt voor aan de oostkust van Australië van noord tot zuid, de Roodnek Lori bewoont het uiterste Noordwesten van Australië. Beide woongebieden worden door de Golf van Carpentaria van elkaar gescheiden.

Beide soorten onderscheiden zich van de nominaatvorm, de Prachtlori

(*Trichoglossus haematodus haematodus*), doordat hun kop niet zoals bij deze diep paarsblauw gestreept is maar juist lichtblauw gestreept.

Bij jonge vogels is de borst geel en groen met wat oranje, naarmate de vogel ouder wordt, verdwijnt tijdens de rui eerst het groen daarna veel van het geel om plaats te maken voor oranje ja zelfs voor roodoranje. Terwijl voor de Prachtlori zo kenmerkende streep-tekening totaal ontbreekt. Van de Lori van de Blauwe Bergen is de onderbuik donker paarsblauw, de nekband geelgroen en de bovenrug daaronder groen, onder de vleugels zijn ze oranjegeel. Bij de Roodneklori is het blauw van de kop lichter, de nekband rood en de bovenrug blauw terwijl de buik donker-groen is en de dijen geel zijn, de punt van hun staart is mooi helder blauw. Ook bij deze twee Australische soorten van het geslacht Regenbooglori's zijn geen twee vogels van het zelfde soort gelijk getekend en of gekleurd, vooral niet als men ze ook nog heeft van verschillende leeftijd. De borstkleur van de Roodneklori is beduidend geler en fletser gekleurd. De Lori van de Blauwe Bergen is een tamelijk algemeen voorkomende vogel in Europese volières terwijl de Roodnek slechts zeer sporadisch daarin te vinden is.

De broedtijd in Australië is van augustus tot januari, in de zogenaamde regentijd, met een legsel van wel drie eieren in deze periode is er in de broedtijd veel bloesem en zodra er jongen zijn is dan ook nog fruit in overvloed. Na februari en maart neemt de hoeveelheid fruit af en zijn eigenlijk alleen een enkele vijgensoort, de banaan en de papaja over. In vergelijking met de overvloed van hoogwaardig zacht fruit in de maanden daarvoor, is het niet te verwonderen dat ze in de droge tijd de ruiperiode hebben. Zijn de weersomstan-

digheden in Australië gunstig, dan broeden deze vogels het hele jaar rond. Hun natuurlijke broedgedrag heeft wel tot gevolg dat een goed kweeksel met de juiste voeding en huisvesting zich niet veel van het Europese klimaat aantrekt en ondanks alles door gaat met broeden. Mijn paar dat nu vier jaar oud is heeft in begin december eieren gelegd terwijl de jongen van het vorige legsel pas half december het nest moester verlaten. De temperatuur was eind november laag, 's nachts vriezen weer, overdag op het nulpunt. De pasgelegde eieren waren beide bevrucht en de jongen hebben het nest op tijd verlaten. Hartje zomer als het warm en droog is ruien deze vogels. Zij beginnen daarna rustig weer op nieuw. Ze broeden graag in een diep en ruim blok en als het blok op eet door de vogel goedgekeurde plei hangt zullen er zich geen problemen voordoen.

Door onbekendheid met deze vogels ziet men zelfs op tentoonstellingen kruisingen hiervan met de eigenlijke prachtlori. Ik heb dan ook in mijn boek 'Kunt u mij kweken' deze hier beschreven Australische soorten in kleur naast elkaar gesteld. De voeding en een volière speciaal voor lori's heb ik ook daarin beschreven.

Wil men deze vogel tentoonstellingen tam hebben dan kan dat het beste al volgt gebeuren. Zodra ze van de ouders af kunnen minstens een maand na het uitvliegen plaatst men ze in traliekot met gazen bodem, op dat ze zich niet kunnen bevullen of beschadigen. Als deze kooi op een houten of plastic bak geplaatst wordt waarin hamster of cavia schaafsel van vurenhout is aangebracht kan de mest en het vocht hierin goed geabsorbeerd worden. Het zuivere vurenhout is zeer droog zodat het erg veel vocht opneemt. Zodra dit vocht

gen en de Roodnek Lori

Lori van de blauwe bergen

Roodnek Lori

wordt komt de terpentijnlucht vrij en neutraliseert daarbij de ze weelige zoete lucht die des Lori's eigen is. Zo gehuisvest is het aangenamer en daardoor zullen we gemakkelijker contact met de vogel hebben. Hierdoor zal hij zich sneller aan zijn verzorger hechten immers hoe meer contact, hoe sneller het tam worden zal gebeuren.

Wel is het zo dat een vogel die tentoonstellings-tam is meestal voor de kweek niet de ideale vogel is. We moeten dus al vroeg beslissen wat we met onze vogels willen beginnen, hoge punten op een tentoonstelling bekroond met een prijs of lagere be-

oordelingen maar wel bekroond met een goede kweek.

In gevangenschap bestaat het legsel normaal uit twee eieren. De broedtijd neemt 25 dagen in beslag en de opfoktijd 60 dagen maar in het vroege voorjaar en in de wintertijd is dit uiteraard wat langer, waarna al ras een volgende ronde volgt. Twee ronden per jaar in Europa is wel normaal.

Lori's kweken kan het beste geschieden in open buitenvolières als het mogelijk is liefst met gras op de bodem. Daar de meeste lori's toch wel bergbewoners zijn en een zeer goed aanpassingsvermogen hebben zijn ze in ons klimaat voldoende win-

terhard als we de broedblokken maar in het nachtblok laten hangen.

Europese vogels

Het vorige artikel heb ik afgesloten met u allen een voorspoedig broedseizoen 1981 toe te wensen. Laten we daar dan deze keer eens wat dieper op in gaan want bij velen is het broedseizoen al in volle gang.

Kweken met vogels, ongeacht hun soort, stelt eisen zowel aan de voeding alsook aan de verzorging en wordt dit verwaarloosd, dan krijgt men na korte of lange tijd de rekening gepresenteerd. Ja vrienden, zo is dat.

Kweekvogels

Het allerbelangrijkste is dat de kweekvogels (de man en de pop dus) bij elkaar passen. Om dit te weten te komen, zetten wij ze reeds geruime tijd vóór het begin van het broedseizoen bij elkaar.

Vechtende vogels brengen geen broedresultaten. Onbevuchte eieren kan ook aan de man liggen. Wanneer een pop niet bouwt en onregelmatig legt, of een onvolledig legsel produceert, moet dit een oorzaak hebben. De pop kan nog te jong zijn of nog niet broedrijp. Men kan de proef op de som nemen, door beide vogels een andere partner te geven.

Door het lengen van de dagen wordt de hypofyse (is hersenaanhangsel) van de vogels geprikkeld en daardoor de hormonenproductie op gang gebracht die vervolgens dan de vogels tot voortplanting brengt.

Omstreeks januari hebben we de kweekvluchtjes en/of de kweekkooien, grondig schoongemaakt en uitgewassen met heet water waarin wat Biotex was opgelost. Ook de tralienestkastjes hebben dezelfde behandeling ondergaan. Maar hiermee is nog meer gebeurd. Alle draadnestjes en touwnestjes zijn uit de tralienestkastjes verwijderd en komen daar ook niet meer in terug. En waarom dan eigenlijk wel, zult u vragen. Het gebeurde wel eens dat er een ei of een jonge vogel van enkele dagen oud tussen het draadnestje en het tralienestje belandde en dan op de bodem van het nestkastje terecht kwam, waar het dan reddeloos verloren was. Je kon er niet meer met je vingers bijkomen zonder het nestje te beschadigen en u weet dat men liefst met de vingers van het nestje van wildzangvogels moet afblijven. Velen zullen dan ook wel eens op het einde van het broedseizoen, bij het schoonmaken van de nestkastjes, op de bodem hiervan een ei of een uitgedroogde jonge vogel hebben gevonden, die tijdens het broedseizoen spoorloos verdwenen waren. Welnu ook voor dit probleempje is een simpele oplossing. Van hooi of dor gras in het nestkastje een ruw nestje voor-

vormen en de rest doen de vogels dan zelf wel.

Op onze dialezing laten wij u dat op duidelijke wijze zien. Het afgelopen jaar hebben wij op deze wijze met onze wildzangvogels gekweekt. De draad- en touwnestjes zijn dus nu overbodig en deze manier van nestelen is voor de wildzangvogels ook veel natuurlijker.

Door Wiel Höppener

Van een duivenmelker heb ik vernomen, dat een paar tabaksblaadjes op de bodem van het nestkastje, een goed middel is tegen bloedluis. Het is te proberen. Ikzelf doe het al jaren als volgt. Ik raap alle eitjes en leg er kunstetjes voor in de plaats tot het legsel compleet is. Dan maak ik met een gummiballetje het nestkommetje mooi rond en bespuit vervolgens het nestje met birdspray, waarna ik de eitjes er in leg. Geen centje pijn mensen, probeer het maar.

Mocht het gebeuren dat een legsel eitjes onbevruucht is, dan bewaar ik het nestje. Daar bij mij alle tralienestkastjes precies hetzelfde zijn, kan dit van pas komen als er jongen omgelegd moeten worden door vervuiling van het nest of erger nog, als er bijvoorbeeld bloedluis in het nest zou zijn. Wanneer de jongen dan al enkele dagen oud zijn, hebben de oudervogels het te druk met voeren en

merken dan niet zo gauw als het nestje omgeruild wordt. Of als u het veiliger vindt, de nestjes tegen de avond te verwisselen. Dan zijn de oudervogels niet meer zo actief.

Wat onze grote vijand de bloedluis betreft. Al bent u nog zo proper, dan is dit nog geen vrijkaart dat de luis bij uw vogels niet zal voorkomen. De aanwezigheid van luis kan men constateren als de nestjongen bleek van kleur worden en ook de rode kleur in de bekjes is verdwenen. Snel handelen is dan geboden. Het schone nestje eerst even met birdspray bespuiten alvorens de jongen daarin over te leggen. Eveneens de plaats aan de wand waar het nestkastje wordt opgehangen. Het kan geen kwaad voor de vogels. Ook na deze handelingen moet u nog dagenlang blijven controleren of de luis verdwenen is. Wanneer de rode kleur in de bekjes langzaam maar zeker terug komt, is het grootste gevaar geweken.

Blijf steeds op uw hoede. Het al of niet slagen van de kweek kan er van afhangen.

Onkruidzaden en kiemvoer

Omdat ik al vaker iets geschreven heb over de voeding in het algemeen, zoals hardvoer, eivoer en dierlijke eiwitten, wil ik daar nu niet verder op ingaan. Wel wil ik een paar regels besteden aan de onkruidzaden.

Halfrijpe onkruidzaden zijn oh zo be-

langrijk voor onze Europese vogels. Zij bevatten voedingsstoffen die nog in opbouw zijn en daardoor gemakkelijk opneembaar zijn in het organisme van de vogels. Het is daarom dat Jo Douven op onze dia-lezingen steeds spreekt over halfrijpe onkruidzaden en ze groot in beeld projekteert. In rijpe zaden zijn de daarin aanwezige voedingsstoffen volledig afgebouwd en zijn naar onze mening minder waardevol als halfrijpe onkruidzaden. Willen we de aanwezige voedingsstoffen in de rijpe zaden weer optimaal benutten, hierbij denk ik in het bijzonder aan raapzaad, dan gaan we deze zaden kiemen. Kiemvoer

heeft een zeer hoge voedingswaarde en hoe korter de kiemen hoe beter. Verstrek het met mate, want kiemvoer heeft een vrij hoog vochtgehalte. Wij mengen het kiemvoer onder het eivoer.

Zo dit waren enkele wenken die betrekking hebben op het broedseizoen. Met twee ware verhaaltjes wil ik dit artikel besluiten.

Komt een vogelliefhebber bij me die vertelde dat hij zijn wildzangvogels als deze jongen kregen, **uitsluitend** meelwormen voerde. Dus geen hardvoer en geen eivoer. Dat na enkele dagen alle jongen dood waren.

Op mijn vraag waarom hij dat deed, antwoorde hij heel spontaan: dat de vogels die meelwormen uit zijn hand kwamen eten en dat vond hij zo fijn.

Jo en ik waren bij een vogelkweker te gast die ons vol trots zijn volière liet zien en opmerkte dat hij ruim onkruidzaden voerde. Wat we **daar** gezien hebben zullen we nooit meer vergeten. Een kruiwagen vol herderstasje voor **vijf** vogels. En daar werd zelfs Jo Douven effe stil van. Sportvrienden, tot de volgende keer.

Voor inlichtingen Dia-lezing 045-254425.

„Zeg eens A”

Over Saffraanvinken

Mijn kweek met Pelznersaffraanvink (*Sycalis flaveola pelzelni*) en Argentijnse kanarie (*Sycalis flaveola valida*)

Onze onvolprezen tropenkeurmeester, dhr. Heuperman, vroeg mij of ik mijn ervaringen eens op papier wilde zetten aangaande de kweek van de Argentijnse kanarie en aanverwanten, ter zelfder tijd kreeg ik een brief te lezen waarin gegevens over de kweek van de Pelzner Saffraanvink werden gevraagd.

Ik besloot beide vogels te behandelen om diverse redenen, ten eerste worden de vogels vaak met elkaar verward en is de kweek, zang en verzorging nagenoeg gelijk. Ze behoren tot de groep van Saffraanvinken en worden als zodanig in de handel gebracht. Zaak is dan de ondersoorten te onderkennen. De foto's laten u zien dat t.a.v. de pop Pelznersaffraanvink er geen problemen zijn maar de verwarring met de man en de Argentijnen mogelijk is en ook al vaak is gebleken. Als men ze naast elkaar ziet dan is het verschil er best, maar gescheiden heel wat moeilijker. De man en pop Argentijnse geeft onderling ook problemen, een scherpe opmerker zal aan de iets mattere kleur de pop herkennen terwijl de man vanaf de snavel tot boven de ogen een scherper geel streepje laat zien. Evenals bij vele vogelsoorten heeft de zang ook hier de definitieve beslissende faktor dat dat de man is. Het is een welluidend lied dat geestdriftiger wordt naar gelang hij toenaadering tot de pop zoekt. Het omvat 4 à 5 verschillende trillingen die telkens iets hoger getoneerd werden. De kop buigt hij dan iets achterover, de staart evenredig omhoog en de vleugels met trillende bewegingen uitgespreid, danst hij op stok of tak heen en weer. Ik heb het dus over beide vogelsoorten waar van de Argentijnen gezegd kan worden dat het lied iets luider is. Het nest wordt meestal in een gesloten nestgelegenheid gemaakt anders maken ze het zelf wel dicht. De kleur van de eitjes is grijs-groen tot bruin-groen gespikkeld, laten we zeggen meer vlekjes. De Argentijnen hebben bij mij diverse uit-

1-0 Arg. kan (S.f. valida)

eenlopende nestgelegenheden gebruikt van berkeblok tot halfopen kastje, het nest is diep zodat de broedende vogel nauwelijks te zien is.

De Pelzner is rustiger van aard vooral de pop, deze bleef op het nest zitten als ik nestkontrolé hield maar de Argentijn is al uit het nest als ik nog maar in de volière kom. Jammer genoeg

0-1 Arg. kan.

heb ik van de Pelzner nooit jongen op stok gehad en vrees ik dat een van beiden onvruchtbaar is of er moeten andere oorzaken zijn. Mede vogelkenners stelden dat de medebewoners te druk zijn t.w. zebravinken, cubavinken (kleine), diamantduifjes, blauwfazantjes en mozambiquesijsjes, overal één span van. Ik zie nooit vechtpartijen dus bestrijd ik deze stelling. Te zware bevedering lijkt me aannemelijker. De Argentijnen doen het beter. Via Harderwijk kwamen ze bij een liefhebber terecht die ze weer aan mij overdeed omdat ze hem te veel jongen brachten en hij ze te druk vond. Het zijn levendige vogels maar ik heb nooit ervaren dat medebewoners er last van hebben. Juli 1976 kreeg ik ze in mijn bezit. Hoewel ze het ogenschijnlijk goed naar hun zin hadden werd er dat jaar niet meer genesteld. 30 Juni 1977 kwam het eerste eitje van de drie, om later ook alle drie uit te komen. Helaas gingen ze allen dood nadat ze uitgevlogen waren.

De oorzaak was dat ze erg vroeg uitvliegen, veelal hoeft dit geen problemen te geven maar de chinese dwergkwartel op de bodem ging ze te lijf. U weet dit zijn bijzonder aardige beestjes maar soms zijn het net mensen. Nu kan men de chineseesjes weg doen maar ik ben er nogal wijs mee dus, zoeken naar een andere oplossing. Die vond ik door de uitgevlogen jongen in een harzernestkastje te doen en omgekeerd tegen de wand te hangen, pa voert dan door de tralietjes. Dit kan men ook niet te lang doen daar ze dan ook doodgaan, ik vermoed door watergebrek. Ondervinding leerde me dat twee dagen net genoeg is. Het volgende nestje ging beter en bracht me weer drie jongen waarvan ik er twee ringde met ringmaat 2,9 mm, de derde ging dood. Een derde nestje, op 19 augustus leverde niets op. Het jaar 1978 was erg minnetjes, één nestje met 2 eieren en één met één ei waar niets uitkwam. 1979 drie nestjes met steeds drie eieren, de eerste twee nestjes telkens twee jongen, het derde niets. Nu hield ik een jong aan waarvan ik aannam dat het een pop was en kocht een man in Naarden die

volgens de eigenaar alles mee gemaakt had wat een vogel maar mee kan maken. Wellicht is dit hem allemaal te veel geweest want ze maakte het volgende jaar geen nest dus uiteraard ook geen jongen. Het ouderpaar had één nestje met wederom drie eitjes en drie jongen maar deze gingen vroegtijdig dood.

Na dit relaas bent u wellicht benieuwd wat ik voerde. Wel, dat is gauw verteld dat verschilt n.l. niet van andere vinken en tropen, dus naast het tropenzaad verschillende zachtvoeders zoals eivoer, kracht-, universeel- en insektenvoer, waarvan ik aanneem dat ze weinig opnemen. Gekiemde zaden doen het beter en ook levend voer zoals meelwormen. Voorts ben ik niet al te netjes op mijn volièrebodem en als er een stukje fruit overblijft stop ik dat in de grond, dat kweekt ook klein ongedierte. In een vastgebonden plastic fles doe ik wat water en zet er een bosje onkruidzaden en of halfrijpe graszaden in of bind het bosje aan een zitstok. Let wel, de plastic fles niet geopend laten staan want als daar een vogel in terecht komt zit ie gevangen. In het najaar geef ik diverse soorten bessen maar er wordt slecht van gegeten. Ondanks de resultaten geef ik de voorkeur aan de Pelzner want die zijn rustiger en ik vind hun kleur ook aangenamer voor het oog.

H. Versteeg
Burg. Bletzstraat 66
1109 AM Amsterdam z.o. (Driemond)

Mijn kweek met de Kleine Saffraanvink (*Sycalis luteola*)

Hij komt in het wild in Argentinië voor en van de 'echte' kanarie heeft hij niet veel weg. November 1978 kocht ik in een vogelwinkel een Kleine Saffraanvink man omdat ik het wel een mooi vogeltje vond. Na wat kruisingen te hebben geprobeerd zonder succes kocht ik in het najaar van 1979 een popje. In het vroege voorjaar van 1980 zette ik ze in een buitenvlucht van 1.50 m bij 1.50 m en 2 m hoog. In deze buitenvlucht hingen diverse nestkastjes. Begin mei begon het

1-0 Pelzner (S.f. pelzelni)

popje met nestmateriaal te slepen maar het duurde wel 2 weken voor het nest af was. Bij nestkontrolle zag ik 3 eitjes in het nest en deze werden trouw bebroed door het popje, vaak ook zaten man en pop samen op het nest. De eitjes zijn net zo groot als een kanarie-eitje, vuil wit van kleur met grote bruine vlekken. Dat mijn verwachtingen hoog gespannen waren

0-1 Pelzner

kun je begrijpen. Ik keek nogal eens in het nestje als het popje net even er van af was. Na 13 dagen broeden kwamen er 2 jongen uit en één ei was niet uitgekomen. De jongen groeiden voorspoedig op; ze kregen bladluis, miereneieren en meelwormen. Verder het gewone tropenzaad en iedere dag eivoer. Ik heb ze geringd met 2,5 mm op de 6e dag. Doordat ik bang was dat ze de ring met jong en al uit het nest zouden gooien, strooide ik tussen de jongen die pas geringd waren wat fijn gesnipperde aluminiumfolie, omdat ze dan door de bomen het bos niet meer zien en de jongen hun ringetje met rust laten. Dit doe ik bij al mijn vogels ook bij de kanaries en de wildzang en met goed succes. De twee jongen vlogen na 14 dagen uit het nest. Toen ze 6 weken oud waren heb ik ze apart gezet. Bij de tweede ronde lagen er 4 eitjes in het nest en deze kwamen allemaal uit. De jongen groeiden haast nog beter als die van de eerste ronde. Doordat ik de grond in de buitenvlucht waarin ze zaten had omgespit, kwamen er wat kleine regenwormpjes vrij en zag ik dat ze daarmee naar hun jongen vlogen. Vanaf dat moment kregen ze iedere dat die zgn. douwpiertjes. Onder tegels zitten er nog al wat vooral als je de grond nat houdt.

Door dit resultaat heb ik nu 6 jonge Kleine Saffraanvinkjes. Het mannetje heeft een felle, scherpe zang, welke hij 's morgens en 's avonds laat, flink laat horen. Een felle scherpe zang die net zo luid is als van een merel. Daardoor werd ik dikwijls heel vroeg gewekt. In de kweekperiode houdt het mannetje alle andere vogels van het nest weg. Dit heb ik gemerkt toen een geelgors bij ze in de vlucht vloog die hij als een concurrent aanviel. Dat de geelgors 2 x zo groot was als hij maakte niets uit.

C. Deijkers
J. v. Glijmesstraat 11
4793 CG Fijnaart.

Kleurmutaties bij de Agaporni

Een der grootste 'blikvangers' onder de mutaties bij de Roseicollis is waarschijnlijk wel de Lutino. Alhoewel de kweekmethode met deze geslachtsgebonden verervende kleurslag in het algemeen geen noemenswaardige moeilijkheden behoeft op te leveren, treffen we deze maar zelden in liefhebberskringen aan. Hun aanwezigheid op de tentoonstellingen kan zelfs als een unicum worden beschouwd. Moeten we de oorzaak van deze teleurstellende aangelegenheid mogelijk zoeken in een mindere vruchtbaarheid van deze kleurslag, tengevolge van een te ver doorgevoerde inteelt? We weten het niet. Wel is bekend dat in voorkomend geval een nageslacht kan ontstaan met een verminderd vermogen om rijpe eicellen of een levensvatbaar sperma voort te brengen. Geen goede zaak dus.

Laten we hopen dat de serieuze kwekers van deze bij uitstek geschikte showvogel in de bestaande situatie verandering gaan brengen. Het zal de animo voor uitbreiding van de agapornidenliefhebberij zeker ten goede komen.

Teneinde alle twijfels omtrent een eventueel onjuist gevoerde kweekmethode uit te sluiten, raden wij de nieuwe belangstellenden voor de Lutinokweek aan de vogels te kopen bij een vertrouwd adres. Heeft u deze eenmaal in uw bezit, stel dan in eerste aanleg geen kweekkoppel samen bestaande uit een lutinoman en een lutinopop. Verstrek hen elk afzonderlijk een forse vreemdbloedige lichtgroene wildvorm partner. Hierdoor verkrijgt u dus 2 kweekkoppels, bestaande uit:

Koppel a. Lutinoman x wildvormpop

Koppel b. Wildvormman x lutinopop.

Mocht onverhoopt reeds tijdens de eerste broedperiode blijken dat een van deze koppels bij herhaling onbevuchte eieren opleverde, dan weet u in ieder geval reeds bij welke lutinopartner u mogelijk de oorzaak moet zoeken. In het algemeen mogen we wel aannemen dat een gezonde wildvormvogel vruchtbaar is.

Ook de wildvogels die voor de lutinokweek ingeschakeld worden dienen onverwant van elkaar te zijn. Het is de bedoeling dat er zoveel mogelijk vers bloed in de lutinostammen gekweekt gaat worden. De jongen uit koppel a. (lutinoman x wildvormpop)

bezitten dus al ander vreemd wildvormbloed dan de jongen uit koppel b. Met deze jonge vogels kunt u al het daarop volgende jaar nieuwe kweekkoppels samenstellen, bestaande uit de groene/ino mannen van koppel b. en de lutinopoppen uit koppel a.

Beslist de eerste jaren nog geen koppels samenstellen bestaande uit de combinatie broer x zus (ergste vorm van inteelt), vader x dochter of zoon x moeder. Heeft u toch een man of pop lutino overcompleteet, verstrek deze dan weer een geheel vreemdsoortige wildvormpartner, zodat het bloedverwantschap steeds kleiner wordt.

Tekst: D.A. Duijvis
Foto's: B. v.d. Kamer

Waar we bij de te gebruiken wildkleurige partner eveneens op moeten letten is dat het carotenoïdebezuig bij deze zo groot mogelijk is. Dit kunt u uiterlijk het beste vaststellen aan de hand van de diepte van het rood in het masker en de diepte van het geel in de duimveertjes op de vleugelbochten. Het is immers de bedoeling dat we lutino's gaan kweken met een zuiver gele lichaamskleur met een

mooi rood masker. Hoe dieper beide kleuren, des te contrastrijker zal het geheel zijn. Is het rood en het geel te flets bij een volwassen wildkleurvogel, dan deze liever niet inschakelen voor de lutinokweek. Een te zwakke carotenoïdevorming in de bevedering kan van erfelijke aard zijn.

ROSEICOLLI LUTINO (foto A)

Hierbij kan zonder meer gesteld worden dat deze uiterlijk het ideaal beeld weergeeft. Mooi egaal geel – zonder enige groene aanslag – in lichaamskleur en zoals het behoort, wit in de stuitbevedering. Ook de overgangszone tussen het rood van het masker en het geel van de nek, laat niets te wensen over. Al met al een 'topper' in kleur.

Vererving: Geslachtsgebonden.

Onderstaand de kweekmethoden onder vermelding van de theoretische uitkomsten. In verband met deze wijze van vererven noemen we bij de samenstelling van de kweekkoppels altijd het eerst de man. Opgemerkt zij dat hierbij de groene wildkleurpoppen nimmer split voor de betreffende factor kunnen zijn.

Paring 1:

Lutino x Wildvorm

Mannen	Poppen
50% wildvorm/ino	50% lutino

Paring 2:

Wildvorm x Lutino

Mannen	Poppen
50% wildvorm/ino	50% wildvorm

Paring 3:

Wildvorm/ino x Wildvorm

Mannen	Poppen
25% wildvorm	25% wildvorm
25% wildvorm/ino	25% lutino

Paring 4:

Wildvorm/ino x lutino

Mannen	Poppen
25% wildvorm/ino	25% wildvorm
25% lutino	25% lutino

n

Paring 5:

Lutino x Lutino

Mannen

50% lutino

Poppen

50% lutino

De uitkomsten, vermeld bij de paringen 1 en 2 verkrijgt u dus uit de kweekkoppels die we voorgaand bij de besprekingen aangeduid hebben met respectievelijk koppel **a**- en koppel **b**.

Bij paring 1 verkrijgt u altijd reeds een direct zichtbaar resultaat, omdat **alle** poppen zeker lutino zijn. Van de jonge wildkleurmannen weet u met zekerheid dat ze **alle** split voor 'ino' zijn en dat is ook het geval met de jonge mannen uit paring 2. Goede samenstellingen dus.

De jonge wildkleurige poppen die uit paring 2 voortkomen, -en overigens ook die uit de paringen 3 en 4, zijn nooit split voor de inofactor. Voor de lutinokweek zijn zij dan ook niet meer van belang.

Paring 3 is een minder goede samenstelling, omdat u hieruit wildkleurige mannen verkrijgt waarvan een gedeelte **wel** en een gedeelte **niet** split voor de inofactor is. Uiterlijk is dit aan hen niet te zien.

Paring 4 is beslist de beste samenstelling. U verkrijgt hieruit zowel lutinomannen als lutinopoppen. U weet zeker dat alle jonge wildkleurmannen split voor 'ino' zijn. Door de inschakeling van een wildvorm/ino man, maakt u een goede kans dat de daaruit verkregen lutino's de gewenste zuiver gele kleur zullen bezitten.

Paring 5 is een samenstelling welke uitsluitend lutino mannen en lutino poppen oplevert. Dit is wel de meest lucratieve wijze van kweken, doch laat u daardoor niet verleiden tot het plegen van inteelt. Denk nu niet 'Voor een enkele maal kan dat geen kwaad', want de bezitters van deze kleurslag vóór u hebben er niet aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid óók al zo over gedacht.

ROSEICOLLI CREME-INO (foto B)

Bij deze afbeelding zal vermoedelijk een lichteffect de oorzaak zijn, dat de crème kleur in achterhoofd en vleugeldiek iets onregelmatig overkomt. Op het diaprojectiescherm was dit vrijwel niet het geval. De vogel kreeg daarbij dan ook een goede kleurbeoordeling. Jammer is dat de rode oogkleur minder goed naar voren komt. Deze kleurslag wordt ook wel **crème-albino**- en **citroen-albino** genoemd. Deze benamingen zijn echter niet juist, omdat een **albino** elk pigment in bevedering, huid en hoorn delen mist. Duidelijk is echter bij deze kleurslag nog pigment zichtbaar in de vorm van 'verdund' geel (LUTEïne) en rood carotenoïde. In feite is het een Lutino met een gereduceerde carotenoïdefactor. Vandaar m.i. beter de kleurbenaming **crème-ino**. We noemen de Lutino toch ook niet lutein of gele albino.

Blijkens bekomen inlichtingen zou deze crème-ino verkregen zijn uit de paring van **LUTINOMAN X BLAUW-PASTELPOP**. Aan de hand van onderstaande gegevens zal ik proberen duidelijk te maken dat dit beslist onmogelijk is en dat nog steeds ten onrechte de benaming 'blauw' gesteld wordt. Om te beginnen zullen we eerst de kleuruitkomsten bekijken die verkregen kunnen worden indien de Lutinoman en de blauwe pop homozygoot (= zuiver vererend) voor hun betreffende eigenschap zouden zijn geweest. De aanwezigheid van de pastelfactor bij de blauwe pop speelt voor het verkrijgen van goede kleur 'ino's' geen rol, omdat de inofactor nagenoeg geheel de vorming van melanine in de bevedering belet. Het maakt dus niets uit of de vogel wel of niet een gereduceerde melaninefactor bezit. Wat we bij de 'ino's' uitsluitend te zien krijgen is de kleur van het carotenoïde welke zich in de buitenste hoornlaag (cortex) van de bevedering bevond. In het onderhavige geval kan dit dus

zijn geel met rood masker (= lutino), crème met bleek rose masker (= crème-ino) - en bij totale afwezigheid van het carotenoïde wit (= albino).

Voor de berekening van de kleuruitkomsten van de gestelde paring **Lutinoman x Blauwpastelpop** gebruiken we dan de formule:

$$\frac{b+p}{b} \times \frac{X^{ino}}{p} \times \frac{b}{b} \times \frac{p}{p} \times \frac{X^{ino}}{Y}$$

Hieruit verkrijgen we dan:

Mannen: 50% **lichtgroen** (wildvorm), split voor ino en blauw en pastel

Poppen: 50% **lutino**, split voor blauw en pastel.

Uit deze combinatie dus **geen enkele crème-ino**. Alle jonge mannen en jonge poppen hieruit bezitten wel **enkelvoudig** zowel de pastel als blauwfactor en zijn hiervoor dus 'split'. Beide factoren vererven recessief (terugtrekend), doch onafhankelijk van elkaar.

Gezien de misvatting over de kleurbenaming 'blauw' - en ter voorkoming dat eventueel gesteld zou kunnen worden, dat de betreffende Lutinoman dan wel split voor blauw geweest zal zijn, laten we hierbij dan ook de resultaten volgen van deze samenstelling.

Lutino/blauw x blauwpastel pop.

De formule is dan

$$\frac{b+p}{b} \times \frac{X^{ino}}{p} \times \frac{b}{b} \times \frac{p}{p} \times \frac{X^{ino}}{Y}$$

Hieruit verkrijgen we nu:

Mannen:

25% **lichtgroen** (wildvorm), split voor ino en blauw en pastel 25% **blauw**, split voor ino en pastel.

Poppen:

25% **lutino**, split voor blauw en pastel 25% **albino**, split voor pastel

Kleurmutaties bij de Agaporniden

Roseicollis Lutino (foto A)

Ook uit deze combinatie wordt geen enkele crème-ino verkregen. Wel **albino's** en hieruit blijkt dan tevens, dat het heus geen moeilijke opgave is om deze te kweken. De enige voorwaarde is dat we moeten beschikken over een **echte blauwe Roseicollis met een wit masker**. Denk hierbij dan aan de blauwe Ag. Personata.

De verschijningsvorm van de **crème-ino** heeft dus een andere oorzaak. Gesteld moet worden dat de 'vermeende blauwepop' niet echt blauw geweest kan zijn. Een blauwe vogel bezit geen carotenoïde in de bevedering. Deze kan dan ook geen enkele bijdrage leveren ter verkrijging van een gele kleur (ook niet in gereduceerde vorm) bij het nageslacht. De blauwfactor is de zwakste in de multiple allelomorfereeks (= meerdere veranderingen van dezelfde factor) bestaande uit wildvormgroen (b+), zeegroen (b^z) - en blauw (b). In volgorde van deze opsomming zijn zij dominant over elkaar. Groen overheerst dus zeegroen en blauw. Zeegroen enkel over blauw. Blauw kan

dus nooit split voor de sterkere factor zeegroen en groen zijn.

Naar aanleiding van deze vaststaande verervingsregel moeten we tot de conclusie komen, dat de betreffende blauwe pop een 'miskleurige' **zeegroene geweest moet zijn**. Hoogst waarschijnlijk bezat deze een aan-

merkelijk grotere carotenoïdereductiefactor dan 50%. De variabiliteit van deze kleurslag is overbekend. Des te groter de reductie van het carotenoïde, des te minder geel zal in de bevedering aanwezig blijven. Het gevolg is dan een **overwegend blauwachtige lichaamskleur met een verzwakt bleek rose-achtig masker**. Bezit zo'n vogel daarbij dan ook nog een aanmerkelijk grotere melaninereductiefactor (pastel) dan 50%, dan kan de lichaamskleur zelfs tot zilverachtig grijs verlopen. In alle gevallen is tot op heden nog geel en rood in de bevedering zichtbaar gebleven, zij het vaak in zeer geringe mate. Al met al toch nog steeds geen echte blauwe.

Voor het verkrijgen van mooi van kleur zijnde crème-ino's wordt aangeraden hier voor een zeegroene in te schakelen die zoveel mogelijk de gestelde carotenoïdereductiegraad bezit (50%). We mogen dan verwachten dat hieruit goede crèmekleurige jongen geboren worden met een licht rose masker.

Roseicollis crème-ino (afb. b)

We gaan nu terug naar ons kweekkoppel dat de crème-ino opleverde. Gezien hebben we, dat de betreffende pop een 'miskleurige' zeegroene geweest moet zijn. Dat alleen is echter niet voldoende om uit deze paring een crème-ino te verkrijgen. De zeegroenfactor vererft recessief (terugtrekend) en moet bij de jonge vogel op beide chromosomen aanwezig zijn, wil zij zichtbaar worden. Van moederszijde verkrijgt de jonge vogel deze slechts op één autosoom chromosoom en wordt dus niet zichtbaar. De vader zal dus ook voor de aanwezigheid van deze factor op het tweede chromosoom moeten zorgdragen. Dit kan hij echter niet als hij deze zelf niet bezit. Dit houdt nu in, dat de betreffende Lutinoman ook split geweest moet zijn voor de zeegroenfactor.

Buiten beschouwing gelaten of er eventueel nog andere 'verborgen' eigenschappen bij deze oudervogels een rol kunnen gaan spelen, moet de benaming van deze samenstelling dan geweest zijn:

Lutino/zeegroen man x zeegroen-pastel pop

waarvoor de formule

$$\frac{b^+}{b^{cr}} \frac{p^+ X^{ino}}{p^+ X^{ino}} \times \frac{b^{cr}}{b^{cr}} \frac{p}{p} \frac{X^{ino+}}{Y}$$

Hieruit verkrijgen we dan:

Mannen:

25% lichtgroen, split voor ino en pastel en zeegroen

25% zeegroen, split voor ino en pastel

Poppen:

25% lutino, split voor zeegroen en pastel

25% crème-ino, split voor pastel

Opgemerkt zij, dat de jonge zeegroene mannen en ook de crème-ino poppen aanmerkelijk in kleurdiepte kunnen verschillen, een en ander afhankelijk van de sterkte van de aanwe-

Ag.p. Personata (foto C)

ge, variabele carotenoïdereductiefactor bij de ouders. Alle uit deze samenstelling verkregen 'ino's' zijn beslist poppen, terwijl alle licht- en zeegroene mannen zeker split voor 'ino' zijn. Een goede samenstelling dus voor de verdere inokweek.

AG.p. PERSONATA LUTINO (foto C)

De hierbij afgebeelde vogel bezit een mooie egale lichaamskleur. Het rood van masker achter het oog en oorstreek is iets onregelmatig, terwijl de bevedering op het achterhoofd strakker kan. Vermoedelijk is hier nog sprake van geringe kopruï. In zijn totaliteit maakt deze vogel evenwel een gunstige indruk.

Ook deze mooie kleurvogel zien we helaas nog veel te weinig op onze tentoonstellingen. De lutinofactor bij deze soort vererft op gelijke wijze als bij de Roseicolli, nl. geslachtsgebonden. Naar aanleiding hiervan verwijzen we dan ook naar de daarbij gestelde kweekwijze - en ook naar de daarbij gestelde opmerkingen welke eveneens van toepassing zijn.

Ik kweekte (bijna) een zwarte border

Eind verleden jaar kwam ik in het bezit van een stel Borders, die qua gestel en kleur volkomen op elkaar afgestemd waren. Beide ouders zijn gele vogels met zwarte kop en nek.

Ik bracht ze direct in een broedkooi onder, eerst afzonderlijk en daarna liet ik ze geleidelijk aan elkaar wennen en was hun onderkomen alleen maar gescheiden door middel van een traliefrent.

De vogels kwamen snel in conditie en op 7 januari 1980 hing ik bij de pop een nest (groter dan die van de kleurkanarie, daar de spruiten flink in omvang kunnen toenemen). Maar van nestdragen kwam niet veel in huis en ik besloot de man erbij te zetten, om het geheel wat te bespoedigen.

De zestiende januari was het nest klaar en dezelfde dag hadden ze reeds hun eerste ei. Met de regelmaat van een klok legde de pop vijf eieren... die op 4 februari weggenomen werden omdat ze onbevruucht bleken te zijn.

Dat ik er zo lang over deed om het legsel weg te nemen komt door het feit dat ik geen voorstander ben van nestcontrole. Men stoort de pop reeds genoeg de drie eerste dagen met dat verhandel met kunst-eieren dat het beestje daarna welverdiende rust moet hebben en niet meer mag gestoord worden.

Langs de andere kant kan men zeggen dat de vogels door het broeden op 'lege eieren' onnodig uitgeput geraken. Dat is volgens mij juist als men ze gaat uitbuiten i.p.v. ze te laten broeden en hun kroost grootbrengen. Daaronder versta ik dat men niet met het idee mag starten om minimum drie rondjes met de vogels te doen, maar dat het met twee ook volstaat, ook al is er een onbevruucht legsel bij.

Op deze wijze zullen we onze vogels nooit uitputten, en kunnen we er vele jaren plezier van hebben.

Ik heb de pop een week rust gegund en de 10e februari het nest terug in de broedkooi gehangen. Ze zijn direct met de bouw begonnen en 's avonds was het nest reeds af. Drie dagen daarna lag het eerste ei in het nest. Ditmaal ook vijf eieren waarvan twee onbevruucht. Op 1 maart werden drie jongen geboren. Een heeft een totale roze huid, zoals trouwens alle gewo-

ne kanaries. Het tweede jong heeft een geviekte huid, kop en nek zijn zwart, terwijl de rest van de huid roze is. En het derde jong is helemaal zwart, zwarte snavel, zwarte huid en zwarte pootjes.

Vijf dagen later lag dat laatste jong met een lege krop, dood in het nest. Het is wel altijd een achterblijvertje geweest, heel waarschijnlijk omdat de binnenkant van de sperrende bek niet zo fel rood gekleurd was als die van zijn broertjes maar meer zwart. De ouders waren daardoor minder geprikkeerd om hun jong te voeren. Ik had het wel beter in het oog moeten houden, maar had in die periode nogal gebrek aan tijd.

Uit het jong met een volledige roze huid is een mooie gele Border gegroeid, het jong met de bonte huid is een bonte vogel geworden en logischerwijze had het totaal zwarte jong een zwarte Border moeten geven. Hadden we hier met een spontane éénmalige mutatie te maken of zou de mogelijkheid bestaan van het nog eens over te doen?

Afspraak dan volgend jaar, want mijn vogels hebben reeds hun twee rondjes gehad...

Philippe Deckers
Brasschaat

Ervaringskrabbel

door J. Foederer

Schrikruï bij kleurkanaries

Dikwijls hoor je van kanarieliefhebbers, meestal enkele weken voor het tentoonstellingsseizoen, de volgende klacht: 'Wat jammer toch, mijn beste vogel heb ik bij het vangen de staart uitgetrokken'. Dat kan natuurlijk wel eens gebeuren, maar in negentig van de honderd gevallen is hij niet uitgetrokken maar zijn de pennen, ten gevolge van de zogenaamde schrikruï, losgelaten. Ook slag- en vleugelpennen vallen door een dergelijke reactie nogal eens uit. Een schoolvoorbeeld van schrikruï is het volgende:

Iemand was buiten in het veld aan het vogels vangen en als lokvogel zat er een putter in een kooitje dicht bij het vangnet. Plotseling stortte zich een roofvogel op het kooitje. De vogel-vanger zag het gebeuren, sprong er gelijk op af en binnen enkele seconden was die roofvogel weer verjaagd. Van de putter echter lagen in eens alle slag- en staartpennen los in de kooi. De roofvogel had de putter helemaal niet aangeraakt, maar gewoon door de schrik waren bedoelde pennen uitgevallen, schrikruï! Hetzelfde is meermalen voorgekomen wanneer door de vogels in volière of kooi plotseling een wezelte werd waargenomen. Bij mij gebeurde hetzelfde met een kanarie. In één nacht was hij al zijn slagpennen aan een vleugel kwijtgeraakt. De vogel zelf mankeerde helemaal niets, geen enkele verwonding was te vinden. Kennelijk was ook deze vogel ergens van geschrokken.

Ook door het vangen van de vogels kan schrikruï ontstaan en zie je plotseling vleugel- of staartpennen uitvallen. Vroeger dacht ik altijd dat ik ze erzelf per ongeluk uittrok, maar later besefte ik dat zulks zeker niet het geval was en er louter sprake was van schrikruï.

Hoe te voorkomen. Ik geloof dat we moeten proberen om met onze vogels een zo goed mogelijk contact te hebben. Door meer in de volière te komen, ze zo dicht mogelijk te benaderen en door onze stem regelmatig te laten horen. Volgens mij gaan de vogels zich op den duur dan toch wel op hun gemak voelen. We praten misschien wel te weinig tegen ze. Ik probeer momenteel een steeds grotere band met mijn vogels te bewerkstelligen. Of het allemaal helpt, laat ik u later nog wel eens weten.

Over bloemen en planten

Bloemenbureau Holland

Tekst: Julia Voskuil

Planten kennen geen hoogtevrees

Dit is de titel van de kleurige folder van Bloemenbureau Holland* die – via de detailhandel – de consument voorlicht. De tekst en de kleurige illustraties geven mogelijkheden aan om het jaar-rond bloembakken met kleurige planten te hebben. Het zomerseizoen biedt de meeste mogelijkheden. Laten we het daarover eens hebben. Vraagt u eens naar de folder.

* Indien niet voorradig: een kaartje aan Bloemenbureau Holland, Konin-

1. Grote bakken lenen zich voor combinaties van heesters en zomerbloemen; een lichtgewicht vulling zoals Planta-Fix* voorkomt een te groot gewicht

220

ginnegracht 102, 2514 AL Den Haag kan ook.

Een volle bak

In de zomer is het een koud kunstje om alles wat maar enigszins op een bak of bloempot lijkt te beplanten. In de steden zien we olievaten met kleine boompjes en conservenblikken met 'geraniums', want alles is beter dan een woonomgeving zonder bloemen en planten. Ieder doet het op z'n eigen manier en dat heeft zo z'n charme. De zomerbloeiërs moeten echter wel een beetje goed worden verzorgd anders leggen ze vroegtijdig het loodje. Enkele verzorgingstips op een rijtje:

- gebruiken bakken/potten die voldoende ruim zijn: een geranium waarvan de wortels in een oude klomp worden geperst, dat wordt niks
- zorg voor **afwateringsgaten** in elke bak, pot of andere 'container'
- met afwateringsgaten is een dagelijkse, **ruime watergift** het beste
- wekelijks **voedsel** geven, net zoals de kamerplanten in de groeiperiode vragen, vanaf een maand na het planten (in verse potgrond)
- knip **uitgebloeide** bloemen zoveel mogelijk weg, dat prikkelt de planten om bloemknoppen te blijven aanleggen
- **ruime bakken** (2 cm hoog en breed) geven een beter resultaat dan ondiepe bakken

2. Wie weinig ruimte heeft kan met een slimme constructie toch heel veel bloemen laten groeien.

Plantkeus

Bloeiende planten houden van licht. Brandende zon op de zuidkant is echter soms wel wat te veel van het goede. Ook tocht stellen veel planten niet op prijs, hoewel de ene er gevoeliger voor is dan de ander.

Laten we eens kijken waar welke planten het goed zullen doen.

Weinig zon verdragen: (kno!)begonia's, pantoffeltje, siertabak, potmarigriet, Fuchsia, vlijtig liesje, hanggeranium en Centaurea cineraria (grijsbladige plant).

We kunnen ze combineren in een grote bak met klimop, maagdepalm en bonte dovenetel, die in de winter ook het bekijken waard zijn.

Volop zon vragen: ijsbloempjes, sierpostelein, Oostindische kers, geraniums en Lobularia (Alyssum). Het gieten mag dan geen dag worden overgeslagen.

Lantana en heliotroop zijn ook zonnenaanbidders, ze kunnen koel worden overwinterd.

Voor een balkon zijn lage planten het meest geschikt omdat ze minder windgevoelig zijn dan hoge. Vooral als de bakken aan de balkonrand hangen. Klimplanten (Clematis en kamperfoelie bijvoorbeeld) nemen weinig ruimte in, dat is een winstpunt. Ook éénjarige klimmers zoals winde, Lathyrus en Suzanne-met-de-mooie-ogen. Koop ze als plantje, want voor zelf zaaien is het aan de late kant.

Tip

Koop eens een stamroos in een flinke bak, dat is nog eens gezellig op het balkon. Er onder kunnen we wat lage plantjes zetten zoals Lobelia (blauw) en alyssum (wit, roze of lila). Vergeet de roos geen rozenmest te geven, het is een veelvraat!

Bloemen evenementen

20-24 mei, Liliade (Lelietent),

Lisse (Keukenhof)

6 juni, Bloemencorso, Rotterdam.

3. Elk huis heeft eigen mogelijkheden

* Planta-Fix en bakken:

Hamotra, postbus 69, 5250 AB Vlijmen

Grasklokje

(Campanula rotundifolia)

Ho-ho! Wacht even, voordat u meteen al wilt gaan zoeken, naar de prachtige grasklokjes! Ik moet u eerst nog wat van deze plantjes vertellen. U mag de schitterende, blauwe bloempjes nooit en te nimmer afplukken, of de plantjes uitsteken! Zij behoren bij de beschermde, dus steeds zeldzamer voorkomende plantensoorten. Een goede zaak derhalve, dat Koningin Juliana een wet, ter bescherming heeft uitgevaardigd.

Wie de grasklokjes gevonden heeft (dat is echt niet zo gemakkelijk hoor!) zal ongetwijfeld in volvoering geraken van hun schoonheid. Zo lijken het tere plantjes te zijn. Niet geheel zonder waarheid, want de stengeltjes zijn maar erg dun. Toch weten zij die

stengels soms tot zo'n 60 cm, omhoog te houden!

Veelal zult u de grasklokjes in groepjes aantreffen. Wat een blauw wolkje oplevert, temidden van een zee van groen gras, in de wegberm of de wei-de.

U kent de Ster van Bethlehem toch wel, die zo prachtig onze huiskamers op kan vrolijken! Welnu dat is ook een Campanula, vooral is dat te zien aan de mooie bloemen.

Hoe mooi de plantjes ook mogen zijn, hoe verlokend hun blauwe bloemen ook bungelen in de zomerwind: U moet ze laten waar ze staan. U begaat een overtreding, wanneer u er ook maar één bloempje afplukt!!!

U wilt toch zeker zo'n overtreding niet op úw naam hebben?

Fauna

**Fauna
Metaalwaren b.v.**

Hoofdstraat 138a - Tel. 04167-7 41 14
Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

Alles voor de kweker zoals:

Allerlei soorten nestmateriaal o.a.:
sharpi - cri - cocos en sisal

Diverse soorten nestjes en nestkastjes

Kiemapparaat voor dagelijks
gekiemd zaad.

Volière van de maand

Weer een volière bij de POSTGIRO

Ja, weer een volière bij de postgiro. Ditmaal bij het codeercentrum aan de Dr. van Thienenweg in Zwolle.

De volière is ingebouwd in een hoek van het bedrijfsrestaurant en heeft een inhoud van ongeveer 30 m³. Naar de kant van het bedrijfsrestaurant is een afscheiding met dubbeltjesgaas. Voor de ruiten eveneens gaas op wegneembare ramen, om gemakkelijk regelmatig de ruiten te kunnen zemen.

De volière is voorzien van een beplanting die zoveel mogelijk aan de natuur is aangepast, ook grote graspollen ontbreken niet. Verder zijn alle behoeftigheden ondergebracht in een sluis en een kast, die gedeeltelijk tegen en gedeeltelijk in de volière is gebouwd.

De vloer en opstaande randen zijn betegeld zodat het schoonmaken en zand ververset niet veel problemen oplevert.

De bevolking van de volière bestaat uit een kleurrijk en vrolijk fluitend gezelschap, immers het gaat hier om klank en kleur!!

Op dit moment vliegen er zo'n 40 vogels in de volière, die door de boompjes, struiken en graspollen mogelijkheden te over hebben om weg te kruipen voor al te nieuwsgierige blikken.

De samenstelling van de bevolking en de beplanting is gebeurd in samenwerking met iemand uit het hoofdbestuur van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Op de grond lopen natuurlijk enkele kwartels die, zoals meestal het geval is, binnen niet al te lange tijd een aardig nest met eieren hadden. Ik hoop dat dit, zeker voor een deel van de rest van de vogels, navolging zal vinden.

Bij het administratiekantoor van Postgiro/Rijkspostspaarbank in Arnhem bestaat al enige tijd een volière en wel op de 10e etage van het 13 ver-

diepingen tellende gebouw.

Ook bij de opzet van deze volière is een groep vogelliefhebbers betrokken geweest. De volière is hier verdeeld in twee vluchten. Eén vlucht met parkieten en de andere met tropische vogels, evenals in Zwolle.

Ook bij andere onderdelen vindt men volières. Wat Zwolle betreft doen ze hun best om het de vogels én de medewerkers naar de zin te maken.

Als het aan mej. T. Heustra, Kruisweg 6 in Almelo ligt, zou ze alles wat vogel is wel willen houden, maar ook zij beseft maar al te goed dat zo iets nu eenmaal niet mogelijk is. In de schaarse vrije uurtjes bouwde haar zwager een volière van 4 m breed, 3 m lang en 3 m hoog. Het gehele raamwerk is van houten deeltjes en nadat het geraamte is bespannen met gaas zijn er, ter beschutting wat p.v.c. golfplaatjes op en tegenaan gebracht. Kennelijk is de Overijsselse een Friese van ge-

„De Vogelspecialist”

PANWEG 66 - 3705 GG ZEIST
TELEFOON 03404-5 65 76

Direct leverbaar:

Touraco's, baardvogels, emerald-, amathist-, drkl-, purper-, glans- en aziatische spreeuwen, lijsterachtigen, buulbuuls, brilvogels, kardinalen, zeldzame astrilden w.o. blauwsnavel-, roodborst-, dybowski-negrice-, druppelastr., kleine exoten, etc. etc.

Zaterdag geopend tot 17.00 uur
andere dagen volgens afspraak.
Prijslijst op aanvraag.

SCHERPE MAAGKIEZEL

1. fijn - voor kleine zaadetende vogels
2. grof - voor grote parkieten - duiven - fazanten.

1. Uw vogels hebben geen tanden ...
Wel een spiemaag. Zorg dat er
SCHERPE KIEZEL in zit ...!

2. Voor België: L. Nagels - 2340 BEERSE
Telefoon 014-61 43 01

VERKRIJGBAAR IN DIERENSPECIALZAKEN
Waar niet verkrijgbaar bellen naar:

F. THIJSSSEN MILL
Telefoon 08859-17 37 b.g.g. 14 18 - Postbus 29

boorte, getuige de namen die ze aan de volière heeft gegeven, te weten 'Maywood' naar het zo succesvolle Friese zangduo en 'Us Hus' hetgeen Fries is voor ons Huis.

Mej. Heustra is zo'n 8 jaar geleden met vogels houden begonnen en ze is er nog iedere dag best gelukkig mee. Ze vindt het een van haar mooiste hobby's en wie van ons zou het haar tegenspreken. Us Hus wordt bewoond door een gevarieerde collectie kromsnavels, zoals grasparkieten, valkparkieten, agaporniden, prachtrosella's, roodkop kakariki's en ook nog een koppeltje diamantduifjes. Twee van de kakariki's heeft ze indertijd zelf met de hand groot-

gebracht, reden waarom die twee vogels erg vertrouwelijk, ja zelfs tam te noemen zijn.

De foto's geven de indruk dat de volière niet in vluchtjes is gescheiden. Kennelijk gaat het om een gezelschapsvolière met verscheidene soorten kromsnavels. Toch moet je je wel afvragen hoe lang een dergelijk gezelschap in goede harmonie en zonder ernstige schermutselingen kan samenwonen. Naar ons gevoel kan het best wel een tijdje goedgaan maar wij adviseren toch wel de zaak heel goed in de gaten te houden. Onder een dergelijke heterogene bevolking kan best wel eens een revolutie uitbreken waarbij slachtoffers niet ondenkbaar zijn. Omwille van de vogels zelf doen we er toch goed aan grasparkieten apart te houden, agaporniden apart te houden en verscheidene soorten grote parkieten eveneens. Nogmaals, het kan best wel een tijdje goed gaan maar men moet er beslist niet vreemd van opkijken wanneer op een gegeven moment er iets gebeurt. Zo om en tijdens

het broedseizoen is het risico het grootst. Vandaar mej. Heustra, dat we u de goede raad willen geven om toch vooral veelvuldig uw vogels te observeren. Overigens, misschien heeft uw zwager wel weer eens tijd om wat tussenschotten in de volière aah te brengen en dan is het grootste gevaar geweken. Erg veel plezier van en succes met uw vogels.

Tenslotte, als u ook wilt laten weten op welke manier u uw hobby beoefent, schrijf ons dan eens. Maak een of meerdere scherpe zwart/wit foto's van uw volière of kweekruimte en doe de foto's vergezeld gaan van een zo'n uitgebreid mogelijke beschrijving. Heel graag nemen we dit in deze rubriek op. Het redactieadres is nog steeds: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

vogelimport en bloemisterij **SIEM VAN 'T HART**

Kralingseweg 443 b-Rotterdam
Grens Capelle a.d. IJssel
Telefoon 010-52 45 11

Wij hebben regelmatig in voorraad:
Regelmatig voorradig Zwart lori's, geel-gestreepte lori's, Stella lori's, Ferry lorri-keets, edelpapegaaien, Blauwkroontjes en tal van andere interessante soorten.
Alles tegen uiterst scherpe prijzen!

EDELICHEMIE PANHEEL B.V.

vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEÓFLEX E-3-X,
de beproefde frisse
INSECTENDODENDE verf
voor uw hokken, volière,
broednesten, etc.
Het gebruik van insecticide
is 100 x minder.

Bel ons op... telefoon 04747-22 20

De watersnip (Gallinago gallinago)

Langsmoel ging blatend door de lucht.

Tot de vele vogels die de omgeving van Zaanstad tot zo'n interessant gebied voor ornithologen maken behoort de watersnip. In de volksmond ook wel bekend als 'langsmoel' (vanwege de opvallend lange snavel) of als 'Hemelgeitje' (omdat deze voegeleen geluid kan maken, dat sterk op blaten lijkt). De leek is wellicht geneigd bij een vluchtige waarneming de watersnip te verwarren met de tureluur, maar bij een nauwkeuriger observeren vallen de verschillen duidelijk op. De tureluur heeft rode poten en een gevlekt kleed; de snip donkere poten en enkele gele lengtestrepen en het gedrag is totaal verschillend met onze overbekende tuut. Van die watersnip wil ik graag mijn ervaringen vertellen.

In het waterrijk gebied rond de Zaanstreek maken de grutto's een drukte van belang. Meer dan eens ben ik erop uitgetrokken om hen te bespieden. Dat voorjaar had echter

een vogel mijn grootste belangstelling: de watersnip. Hoog in de lucht houdt het mannetje zijn baltsvluchten. Een wonderlijk gemekker heeft hem in onze streek de bijnaam 'Hemelgeitje' bezorgd. Dat geluid maakt hij niet met zijn stembanden. Geen vocaal maar instrumentaal geluid dus. Dat instrument is zijn staart. Rijzend en dalend beschrijft hij een grote cirkel in de lucht en bakent daarmee zijn woongebied af. Tijdens die afdaling beginnen de buitenste staartveren te trillen door de wind die

erdoor strijkt. Dit is de oorzaak van het vreemde, blatende geluid.

Het heeft heel wat voeten in de aarde gehad voor ik de watersnip voor de lens kon krijgen. Mijn gedachten gaan zeker een jaar of tien terug en in die tijd waren de snippen dun gezaaid. Een verheugend verschijnsel dat niet onvermeld mag worden, is de vrij behoorlijke vooruitgang van deze vogel. Wanneer er in het Oostzijdse- en Westzijderveld, Kalverpolder, Zwet en de Merken, het Twiskegebied een tiental broedvogels voorkwamen dan was de zaak wel bekeken. In een beperkt gebied vond mijn vriend Harry een vijftiental legsel en dat terrein is slechts een vijftigste deel om het hierboven opgesomde.

Zes lentes gingen voorbij voor de sluiters van mijn camera kon klikken want watersnippen zijn zeer schuwe vogels. Het ene jaar bleken de eieren juist te zijn uitgekomen. Daar de jongen de neiging vertonen direct na dat ze droog zijn het nest te verlaten liet het ouderpaar mij alleen in de hufter en lokte de jongen weg van het vreemde gevaarte. Een volgend jaar vond ik een nestje in een netje maar dit werd door de koeien vertrappt. Enkele keren speelde het weer ons parten en zo verstreek het ene jaar na het andere zonder dat ik de

watersnip voor de lens kreeg. Ook dat jaar dacht ik dat het weer mis zou gaan. Zo eenvoudig om een nest van een watersnip te vinden is het namelijk niet. Ieder landje met een rietdél, waar het moeras zo heerlijk onder je voeten deint, kom een nest van de geheimzinnige klant verbergen.

De zon neigde reeds naar de horizon en nog steeds bleven al mijn pogingen vruchteloos. In een zompige rietdél, waar een rietgors zijn krassig melodietje prelueerde, had ik met argusogen tussen de zegge gegluurd, weer niets! Nogmaals doorkruiste ik het terrein en plotseling schoot onder mijn laars de snip in zigzag vlucht weg. Hij had zich de eerste keer gedrukt en geheel op zijn schutkleuren vertrouwd. Bij de tweede keer was het hem toch wat al te gortig geworden. De dag daarop zou ik de schuilhut op behoorlijke afstand bij het nest plaatsen om de snip te wennen aan het gevaar. Helaas, bij mijn komst bleek de vogel in geen velden of wegen te bekennen. Op de eieren lagen de druppels van de laatste regenbui. De eieren waren koud, zodat ik het raadzaam achtte mijn fotografische plannen op te geven. De vogel zou wel nimmer terugkeren. Een week later toog ik opnieuw op pad om eens poolshoogte te nemen en daar stookte me die watersnip voor mijn voeten van haar eieren. Nu was toch alles in orde. Nog een week moest ik mijn geduld op de proef stellen, voor ik me tussen het groene linnen verborg.

Het eerste uur gebeurde er niets, of het moest zijn dat ik steeds dieper in het moeras wegzakte. Man watersnip blaatte in de kobaltblauwe lucht en van vrouwlief was geen spoor te bekennen. Misschien maakte ze, nu, ze toch van de eieren was, van de gelegenheid gebruik haar ontbijt te nuttigen. Opeens hoorde ik het tjuke-tjuke-tuk geroep ten teken dat de watersnip in de buurt rondscharrelde. Even later verscheen ze in mijn schootsveld achter het nest. Zenuwachtig boorde ze met de lange snavel, die vrijwel net zo lang was als de vogel zelf, in de weke bodem. Ze

ving geen bot, daar stond het ingenieuze vangapparaat wel borg voor. De onderste helft van de snavel is buigzaam en door die beweeglijkheid kan ze met hartelust in het boorgaatje rondtasten naar allerlei ongedierte, zonder dat ze de snavel bij iedere vangst uit de bodem behoeft te halen.

Zoals ik in het begin reeds vertelde, gaat het de watersnip de laatste jaren behoorlijk voor de wind. Vóór de veertiger jaren was het een zeldzaamheid een legsel voor de juni-maand te vinden. De jachtwet stond namelijk toe ze tot laat in het seizoen te schieten. Daardoor kregen de watersnippen geen kans een broedsel groot te brengen. Dat is nu anders.

Tijdens de tochten naar de snippen, waren er talrijke voorvalletjes, waarover ik u toch wel iets van wil vertellen. Dat is het geval met de futen. In een van de nesten vonden wij naast de vier eieren een tweetal eieren van de kapmeeuw. Het is mij een raadsel hoe die daar verzeild zijn geraakt. Mijn vermoeden gaat uit naar een grap, waar ik echt niet het fijne van begrijp. Een andere maal was een vandaal te werk gegaan. Met grote wreedheid was het futenest kapot geslagen. In de eieren zaten reeds bijna geheel volgroeide jongen. Er zijn altijd nog mensen die in de waan verkeren dat, waar futen zijn de visstand vermindert. Dat is onzin.

Het omgekeerde is eerder waar. Waar veel futen zijn, is ook veel vis. Dat jaar zaten de netten van de vissers vol met klein grut, waarvan de meesten gestikt waren. Bij het ophalen schudden ze dat kleine goed weer overboord. Honderden zo geen duizenden visjes zijn in de loop van het seizoen vroegtijdig om het leven gekomen. Daarover bewaart men angstig het stilzwijgen.

In het najaar gaan de watersnippen op reis naar zuidelijker oorden. Vooral de vogels uit het hoge noorden blijven lang bij ons vertoeven. Zij verzamelen zich soms in grote groepen op plaatsen waar het terrein bijzonder

geschikt is om aan voedsel te komen. Als ze gestoord worden vliegen ze de eerste meters in razendsnelle zigzag vlucht weg en roepen dan hun etsje-etsje. Tussen de watersnippen komen ook bokjes voor. Zij vliegen eerst dan weg, wanneer je laars hen dreigt te verdrücken. Zonder enige drukte of geroep vliegen ze in één rechte lijn ervan door. Dan is er nog de poelsnip, die is vrijwel niet te onderscheiden van de watersnip. Het blijven geheimzinnige klanten die aan de oplettende vogelliefhebber veel plezier verschaft.

Tekst en foto: Cees Scholtz.

Noot redactie: Zo, door dit artikel weet u dan gelijk wat meer over de vogel die staat afgebeeld op het nieuwe bankbiljet van f100,—. Het is zeker niet denkbeeldig dat je straks de volgende opmerking zult horen: Kunt u teruggeven van een langsmoel? of: Kunt U een hemelgeitje wisselen?

Onkruid... kruiden voor onze vogels

In ons bondsblad is al vele malen geschreven over het toedienen van allerhande soorten onkruid aan onze vogels. De meeste kwekers zullen dan al gauw reageren met: 'Weer zo'n artikeltje over wat in de natuur is te vinden'

U kunt er echter van verzekerd zijn dat het verstrekken van diverse soorten wilde planten (onkruid klinkt zo onaardig!) aan de door ons gehouden vogels, van het grootste belang is voor de conditie en voor de groei van uw jonge vogels.

Alleen gedroogde zaden die in de samengestelde voeders voorkomen en het eivoer, zijn niet voldoende. Uw vogels zullen bij het toedienen van een goede zaadmengeling wel blijven leven, maar zij komen dan toch iets tekort.

Ook wij kunnen alleen op brood en vlees blijven leven. U weet echter dat groenten onze lichamelijke weerstand verhoogt. Of u nu kanaries, grasparkieten, tropische vogels of andere soorten houdt of kweekt, te allen tijde is groenvoer van het grootste belang.

Waar, wanneer en voor welke vogels zijn de wilde planten te vinden c.q. toe te dienen?

In de eerste plaats kan ik u verzekeren dat nagenoeg het gehele jaar diverse soorten zijn te vinden. In dec./januari moeten wij ons beperken tot muur, kruiskruid, elzenpropjes en klissen.

Als u uw ogen goed de kost geeft, zult u zien dat vinken, sijen, putters, kepen, fraters, kneuen etc. op vaste plaatsen hun wintervoedsel vergaren.

Meestal zijn dat planten waar in de nazomer het onkruid tot een halve meter hoog opgroeide. Als het gewas is uitgedund, platgewaaid en verdord is, zullen de wildvogels toch gedurende de wintermaanden diverse soorten zaden weten te vinden. Immers anders zouden zij van honger omkomen.

Welke soorten planten zijn het meest en gemakkelijkst te vinden? Ik zal u niet lastig vallen met de latijnse namen, want het valt mij wel eens op dat sommige personen de latijnse naam soms nog beter weten dan de gewone Hollandse benaming.

1. muur; dit plantje groeit nagenoeg het gehele jaar (behoudens bij strenge vorst) en wordt door alle vogels graag aanvaard zowel het gewas als de zaden. Komt overal voor.

2. klein hoefblad; deze zeer vroeg bloeiende composiet kan tijdens of direct na de bloei worden verstrekt, alle vogels zijn er verzot op (bloeitijd februari/maart).

3. paardebloem; deze plant is in april/mei in zeer grote hoeveelheden te vinden. Toe te dienen als de bloem is uitgebloeid (voordat deze gaat 'pluizen'). Zeer goed voor de jon-

ge vogels, plus is bovendien geschikt als nestmateriaal.

4. herderstasje; gemakkelijk te herkennen, wordt in groene vorm graag aanvaard en is goed voor de kweek van jonge vogels (april tot september).

5. kruiskruid; ook wel pluiskruid genoemd. Zeer goed voor uw vogels, is nagenoeg het gehele jaar te vinden. Toe te dienen als bij de paardebloem, dus vóór het pluizen.

6. distels (akker- en melkdistel); ook voor deze planten hebben vele vo-

gels extra belangstelling; zij voeren de half rijpe zaden graag aan het jonge kroost en het pluus is goed voor de nestvoering (juni/september).

7. zuring; te plukken als de kleur rood wordt; is zeer goed voor het verenkleed, bevordert een goede conditie bij uw jonge vogels (april - augustus).

8. weegbree; deze alom bekende soort is samen met de snalle weegbree langs nagenoeg alle wegen te vinden. In de nazomer als de zaden gaan rijpen zullen uw vogels, vooral de jonge kweek, daar 2 à 3 maanden

van kunnen profiteren (juli - september).

9. ganzevoet; is een plant die u in grote getale in de nazomer aan uw vogels kunt verstrekken. De wratachtige bloemen en driehoekige glimmende zaden zijn een lekkernij voor uw vogels.

10. perzikkruid (witte en roze variëteit); de halfrijpe zaadjes van de trosjes zijn een lekkernij; overal waar licht kan toetreden groeit deze plant (bloeitijd: nazomer).

Uiteraard kan deze opsomming met

nog vele soorten worden uitgebreid, o.a. met de zwarte els, de klis, moerasandijvie etc.

U doet er echter goed aan u wel te overtuigen dat de gewassen niet zijn bespoten. Gelukkig neemt de bestrijding van de wilde planten door middel van bestrijdingsmiddelen door de overheden af, zodat de kans op vergiftiging niet zo groot meer is.

Nog wat: u leert zich de soorten erg gemakkelijk aan door even contact op te nemen met een collega-vogel-liefhebber die gewend is om wilde planten te voeren. Veel succes tijdens het a.s. broedseizoen.

A. Roza.

Exotische vogels, Huisdieren Ja of nee

(door R. J. Sterk, dierenarts)

XXXIII. Natuurbehoud (vervolg)

5. Niet-zeldzame/bedreigde soorten (vervolg)

c. Hoenderachtigen (orde Galliformes)

Via onze Vogels (1974-1975) en prijslijsten van handelaren (1976) werden in totaal 36 soorten en ondersoorten te koop aangeboden. Afgezien van één uitzondering betrof het allemaal soorten uit de familie der Fazantachtigen (phasianidae). Van deze 36 (onder-)soorten worden er 11 als zeldzaam of bedreigd beschouwd, het merendeel van de in de handel te koop aangeboden exemplaren betreft echter gekweekte exemplaren. De nafok van sommige bedreigde soorten is zodanig dat met succes gekweekte exemplaren door de Ornamental Pheasant Trust weer in hun oorspronkelijk verspreidingsgebied zijn uitgezet. Andere bedreigde soorten zouden te lijden hebben aan in-teelt door gebrek aan 'vers bloed' van wildvangexemplaren. Hoewel broedresultaten eveneens bekend zijn worden enkele soorten echter nog steeds geïmporteerd. De familie Phasianidae wordt onderverdeeld in enkele onderfamilies. De onderfamilies der Tragopanen (Tragopaninae) is reeds eerder ter sprake gekomen bij de zeldzame/bedreigde soorten. De overige zullen we hier in het kort de revue laten passeren.

Onderfamilie Perdicinae

Hiertoe behoren de Kwartels en de Patrijzen. Er worden vier soortengroepen onderscheiden ('Tribus'). De Bloedfazanten (soortengroep Ithaginini) zijn ook al eerder behandeld bij de zeldzame/bedreigde soorten.

Van de 'Echte Kwartels' (Tribus: Coturnicini) werd als vanzelfsprekend de **Chinese Dwergkwartel** zeer vaak aangeboden (*Excalfactoria chinensis*). Met kop en schouders steekt deze kwartel in populariteit ver uit boven alle andere Hoenderachtigen. Hij wordt op grootse schaal gekweekt, wat bij de echte liefhebbers echter gebeurt met tussenkomst van de broedmachine. Het aanbod van kleurmutanten is opvallend groot.

Van deze soortengroep werden verder nog regelmatig **Japanse Kwartels** (*Coturnix coturnix japonica*) en **Regen- of Coromandelkwartels** aangeboden (*coturnix coromandelica*). Japanse Kwartels werden uitsluitend door handelaren aangeboden. Volgens Rutgers zouden ze worden geïmporteerd uit Italië waar ze met behulp van broedmachines worden gekweekt. In Japan - het eigenlijke land van herkomst - is deze soort een volledig gedomesticeerd nutdier welke in alle opzichten is te vergelijken met de kip: jaarlijks worden daar miljoenen exemplaren voor consumptiedoeleinden (vlees, eieren) gefokt; er is sprake van legbatte-rijen, broedbedrijven, afmestbedrijven; enz. Ook de Coromandelkwartel werd uitsluitend door handelaren

aangeboden. In dit geval betreft het aanbod echter tenminste voor een deel importexemplaren, alhoewel broedresultaten zeker wel bekend zijn. De **Harlekijnkwartel** (*Coturnix delegorguei*) werd in genoemde periode uitsluitend te koop gevraagd; broedresultaten zijn ook van deze soort bekend.

Van de soortengroep der Boom- of Tandhoenders (Tribus: Odontophorini) werden de **Californische Kuifkwartel** (*Lophortyx californica*) en de **Virginische Boomkwartel** (*Colinus virginianus*) regelmatig aangeboden. Beide soorten worden in de Verenigde Staten intensief bejaagd. Zo zouden er alleen al zo'n 800.000 jagers er speciaal voor de Virginische boomkwartel op uittrekken, en dit ieder jaar opnieuw. Grote economische belangen zijn dan ook met deze jachtsport gemoeid. Volgens sommige bronnen zou het bestand van beide soorten als gevolg van deze jacht aan het afnemen zijn. Daartegenover staat dat beide soorten ook gefokt worden om voor de jacht te worden uitgezet zelfs in gebieden en landen waar zij van oorsprong niet voorkwamen. Zo is de Virginische Boomkwartel inmiddels ingeburgerd in Haiti, Jamaica en Cuba. Beide soorten worden in Nederland regelmatig gekweekt. Van de Boom- of Tandhoenders werd verder alleen nog maar enkele keren **Geschubde Blauwe Kwartels** aangeboden en wel uitsluitend door handelaren (*Callipepla squamata*). Hoewel broedresultaten in gevangenschap wel bekend zijn

zou het geen eenvoudige opgave zijn om zo ver te komen (deze uit Mexico en het zuiden van de V.S. afkomstige kwartel vergt namelijk een kurkdroog klimaat).

'Patrijzen' (tribus *Perdicini*) werden niet vaak aangeboden. De **Chucarpatrijs** (*Alectoris graeca chucar*) werd het vaakst aangeboden, in hoofdzaak door particulieren, hetgeen op gekweekte exemplaren wijst. De Chucarpatrijs zou in de V.S. jaarlijks met tienduizenden worden gefokt voor consumptiedoeleinden. **Francolinus-soorten ('Frankolijnen')** werden eveneens enkele keren aangeboden. Volgens Rutgers zouden ze vrij regelmatig worden ingevoerd, met name de Afrikaanse soorten. Ze zouden onmeedogenloos worden bejaagd en met de ondergang worden bedreigd.

Rourolous (*Rollulus rourolou*) werden alleen maar te koop gevraagd; desondanks is bekend dat er liefhebbers zijn die deze kostbare vogels bezitten en zelfs kweekresultaten hebben geboekt. Deze uit India en Indonesië afkomstige vogel zou zeer moeilijk te houden zijn. Andere *Perdicini*-soorten werden slechts incidenteel te koop aangeboden.

Onderfamilie Phasianidae

Enkele uit deze onderfamilie aangeboden soorten worden gerekend tot de zeldzame of bedreigde soorten en zijn reeds daar behandeld (Swinhoe, Bruinoor, Elliot's en Mikadofazant). Van de overige soorten werden de **Goudfazant** (*Chrysolophus pictus*), de **Lady Amherst-fazant** (*Chrysolophus amherstiae*) en de **Zilverfazant** (*Gennaesus nyctemerus*) het vaakst aangeboden en wel hoofdzakelijk door particulieren; het betreft naar alle waarschijnlijkheid uitsluitend gekweekte exemplaren.

De **Goudfazant** kan met recht als gedomesticeerde soort worden beschouwd: hij wordt al duizenden jaren gekweekt in China, diverse kleurmutaties zijn bekend. De natuurlijke populatie van de Goudfazant zou echter volgens niet te controleren bronnen op de rand van een totale uitroeiing staan. Oorzaak hiervan zou zijn het feit dat er zeer intensief op gejaagd is door de Chinese bevolking: fazant is immers een welkome aanvulling op het toch al karge voedselpakket.

De **Reeve's Fazant** (*Syrnaticus reevesi*) werd enkele keren te koop aangeboden door particulieren. Deze uit China afkomstige soort zou in collecties algemeen voorkomen. Het gaat daarbij allemaal uiteindelijk om nakweekexemplaren van in de 19e eeuw in Engeland geïmporteerde exemplaren. Andere soorten uit deze onderfamilie werden slechts incidenteel te koop aangeboden.

Onderfamilie Pavoninae (Pauwen)

Blauwe pauwen (*Pavo cristatus*) werden als enige (regelmatig) aangeboden. Dat kweek zeker niet tot de uitzondering behoort getuigt het feit dat enkele kleurmutaties/kleurvariaties te koop werden aangeboden. Import van wildvangexemplaren is echter niet uitgesloten: in Engeland werden via Heathrow nog enkele tientallen Blauwe Pauwen aangevoerd uit India (1970-1974). In de Hindoestaanse delen van India wordt de Pauw als heilig dier beschouwd en daarom geen 'veertje' gekrenkt, terwijl in andere gebieden hij vervolgd zou worden om zijn vlees en veren.

Overige gegevens

De aanvoer van hoenderachtigen via de Londense luchthaven Heathrow is niet te vergelijken met de aanvoer in Nederland. Dit komt vanwege de in Engeland heersende importbeper-

kingen ten aanzien van hoenderachtigen en watervogels (Poultry and Hatching Eggs Order) in verband met de wering van pseudovogelpest. Ook Nederland kent wel een wetgeving ter wering van deze zeer besmettelijke ziekte, maar deze is op een ander uitgangspunt gebaseerd; hierop wil ik in een later hoofdstuk terug komen). Desondanks lijkt mij een overzicht op zijn plaats over de Engelse situatie.

In de periode 1970-1974 werden in Engeland 70 soorten geïmporteerd of in gevangenschap gehouden; zij waren afkomstig uit vijf families. De aanvoer via Heathrow in die periode betrof in totaal 19 soorten, waarvan slechts acht soorten (voor zover geïdentificeerd) bestemd waren voor invoer (de overige 11 soorten waren bestemd voor doorvoer). In totaal werden ruim 2500 hoenderachtigen ingevoerd en circa 7150 doorgevoerd. Het merendeel betrof *Coturnix*-soorten, waarvan het grootste deel weer uitgemaakt werd door *C. chinensis*-exemplaren afkomstig uit India. De enige andere geïdentificeerde soort betrof *C. coromandelica*. Het aantal *Coturnix*-exemplaren maakte in genoemde periode ongeveer 87% uit van het totaal aantal in Engeland ingevoerde hoenderachtigen en zo'n 78% van de doorgevoerde hoenderachtigen. Van enig belang waren verder de aanvoer van *Francolinus*-soorten (zo'n 160 exemplaren), *Alectoris*- en *Perdix*-soorten (totaal ruim 1200 exemplaren), *Fazant*-soorten (bijna 150 soorten, waaronder enkele zeldzame soorten) en verschillende soorten *Parelda*-soorten (bijna 80 exemplaren). De aanvoer van andere hoenderachtigen betreft slechts enkele exemplaren van verschillende (soms zeldzame) soorten. Het merendeel van de doorvoer van *Coturnix*-exemplaren was bestemd voor Nederland en België.

Vogel
CéDé

eivoeders

De allernieuwste olievogels

Speciaal de ingewikkelde Vogelpers met al die moeilijk te onthouden Grieks-Latijnse namen mag er nooit vleiend van uitgaan, dat elke Lezer(es) alles heus wel weet of althans begrijpt. Zo zou haast geen mens weten wat Trogons zijn als, in de januari-afl levering 1980 Red. C.E. v. Berkel die niet met 'n praatje en 'n plaatje be-en omschreven had! Maar vandaag is dat HELAAS geen probleem. Iedereen weet maar al te goed, dat er een olietekort is en zodoende Uw... benzine duur.

Waar echter niet velen bij stilstaan is het verband tussen die oliecrisis en onze vogelwereld en trouwens met heel de Natuur. Omdat er voor o.a. Amerika geen olie mee uit Perzië/Iran komt en dus de OPEC-sjeiks daar behoorlijke prijzen voor vragen boort nu 'Reagan' naar zijn eigen, tot dusver als appeltje voor de dorst ongeëxploiteerd gelaten, bronnen. Die - al jaren bekende - ternauwernood aangesproken voorraad komt nu noodgedwongen aan de beurt. En die velden liggen 'natuurlijk weer' in dunbevolkte, wildrijke gebieden, zo simpel ligt die akelige, actuele zaak...

Economisch gesproken zit 't zò, dat al onze landgenoot Sir Henry Deterding van de Shell van het handelsstandpunt uitging: 't Gaat niet om olie winnen, heren Aandeelhouders, maar om geld'.

In het Engels klonk die slagzin effen pittiger: 'It is not making oil but making money'. Maar op het ogenblik zijn die objecten wel degelijk in studie genomen en wel rondom de Golf van Mexico en in de zuidstaat Texas. Al wat oerlandschap, ongerepte vlakke, maagdelijk moerasgebied is wordt uitgekamd of hebben er proefboringen plaats. Bijgevolg: machines, torens, kanalen, vrachtwagens, keten, werkvolk, lawaai. De lezer ziet het voor zich: nou net wat de dierenwereld niét gebruiken kan! Commentaar overbodig. Niet dat die onderzoekers nestjes zullen uithalen - hebben ze geen eens tijd voor - maar de vogels bouwen daar nu die 'dingen' niet meer... Die nemen vrijwillig ontslag.

In de regio Aransas strijkt als op onze Wadden 's winters een weelde aan vogelsoorten neer; met de plaatselij-

Evenals onze stads-wilde eenden past een met z'n tijd meegaand reigerpaar zich aan de situatie aan. Het kraakte dit milieuonvriendelijke stelling om er 4 eieren in te deponeren. Of ze zullen uitkomen...?

ke standbroeders zo'n 350 soorten. Hieronder de al 's met u besproken, bedreigde Kraanvogels. In '38 waren er nog maar 29 stuks over; in '48 dankzij beschermen en het uitzetten van in volières gekweekte exemplaren al 31. In '79 hoera reeds 74; zopas 76! Maar, om zo te zeggen na dat alarmtelefoontje uit Teheran's ambassade over... onenigheden met de sjah, begonnen jongens-met-pit aan die bewuste, onaangepaste 'rauwe benzine van ons'. En zo stelt zelfs onze bron, het biologenteam Wilson & Hayden: 'Wij willen Kranen maar ook Benzinekransen; hoe komen we aan beiden tegelijk?'

En dat is slechts één papieren aspect want wat komt er in de praktijk allemaal niet bij kijken? Alleen al het vervoer over die eventueel oliehoudende, rendabele plekken; dan het gif in

Wulpen, gruttos, watersnippen, kluten, tureluurs ja wilde-kalkoenen en kwartels kunnen de dupe worden van Amerika's en Mexico's plotselinge olie-'meevaller'.

de grond, dat er via machinerieën ongewild in afzakt. Een soort risico-van-het-vak dat vanzelf met afval en werkzaamheden meekomt. Plus de onverwachte verschijnselen als de zg. wegelopen oliebrei, welke per ongeluk de sloten en kreken en plas-sen van notabene Natuurreservaten instroomt, dat milieu verontreinigt en... slachtoffers opeist.

Ons stipt houdend aan het rapport worden o.m. opgesomd de verongelukte krabben, kikkers, slangen, eekhoorns, hagedissen, vinders, hazen en 5 genres schildpadden enz. immers als **voer** voor het vogeldom zowel als voor de zoogdieren van alligator tot prairiewolf. Aangezien dit een ornithologisch vakblad is worden als dupes vermeld: - de van vis en/of schaaldieren levende blauwe, purper- en aigrettereigers, lepe-laars, sterntjes, meeuwen, en ook nog eens hun enbleemvogel de witkoparend, dan de valken benevens de (eens met u onder de loep genomen) bruine pelikanen. Saam-

Dalend in de dodelijke prut?

gevat is dé Ecologie, als met name het Samengaan en het van Mekaar Bestaan, naar de knoppen. Bepaald geen Goed Nieuwsshow laat staan 'Age maa leut het...' Zowaar sociaal ook nog brengt deze plotselinge omwenteling nare toe-

standen met zich mee. Er wonen veehoudertjes, die hetzij de staat hetzij particuliere grondbezitters elk jaar zogeheten Weiderecht betalen voor het op dier braakliggend terrein hun vee mogen laten grazen. Dit seizoen evenwel pakken de verhuurders die paar spaarcenten niet meer aan: 'Van de oliebazen vang ik meer geld, Jim: sorry...' Naar verluidt schijnt er in koopcontracten soms te staan, dat de overeenkomst kan vervallen mocht er toevallig 's 'mineralen' of aardgas in de bodem blijken te zitten.

In welk (vroeger zo goed als ondenkbaar) geval dat land aan de staat zou vervallen, lees: onteigend worden. Met welk somber bericht maar aange-toond wordt, dat Olieslachtoffers niet altijd en persé Stookoliezeevogels zijn als zeg zeekoeten, omgebracht door tankers als de Amococadiz. Onder die hoogstmoderne Offers aan de Economie onverhoopt ook Uw specialiteit...

de Josselin de Jong

Ectoparasieten

Huib Vervest

Helaas is het zo dat ook vogels wel eens last van ongedierte hebben. Ongedierte bij vogels dat 'aan de buitenkant' zit (ecto) zijn meestal vogel-luizen, bloedluizen of ook wel (rode) vogelmijten genoemd. In veel mindere mate treft men bij vogels andere soorten ongedierte aan. Na de bloed-luis is de schurftmijt - die bij in het bijzonder grasparkieten een soort wratten op de kop soms ook de poten veroorzaakt - de meest voorkomende 'kweelgeest'.

Hoe uw vogels aan dat ongedierte komen is een gemakkelijk te beantwoorden vraag. Antwoord: via 'overvliegende' buitenvogels, via uw kleding en schoeisel als u alleen binnen-volières of kweekkooien hebt. Met warm weer en in een niet al te prope-re vogelruimte tieren ze soms welig, tot gevolg hebbend dat broedsels mislukken, vogels uit konditie raken, vogels doodgaan. Soms kan het zelfs zo erg zijn, dat de beste hygiënische maatregelen een besmetting niet

kunnen weerhouden van verdere uitbreiding.

Spuitbussen met insecticides voor vogel-ongedierte kunnen worden gebruikt, maar doet u het wel voorzichtig. Niet op voer en drinkwater spuiten en liever ook niet rechtstreeks op de vogels zelf: u spuit tenslotte nog steeds vergif!

Een oude methode om ongedierte uit nesten te weren is wat tabakstelen als nestmateriaal te geven. Vooral bij duivenmelkers is dat lange tijd zeer de gewoonte geweest.

Ongedierte schijnt een gruwelijke hekel te hebben aan nicotine. Ik heb vogelliefhebbers shag zien gebruiken dat ze onder het afgewerkte nest in het nestbakje legden.

Mijn indruk is dat de wat zwakkere broeders onder het vogelbestand het meest en het eerst te lijden hebben van aanwezigheid van ongedierte.

Bloedluizen worden meestal pas op-gemerkt als men een nest met jongen

heeft. Uit alle hoeken en spleten van de volière schijnen ze op de kale nestjongen af te stormen omdat dat voor hen gemakkelijke prooiën zijn. Hebben de jongen geen fris roze kleur en groeien ze niet vlot op, dan bent u eigenlijk al te laat... Noodzake-lijk is, vooral bij warm weer, zo vaak als het maar veilig kan, de nesten te controleren. Kijkt u er s.v.p. niet alleen in maar ook achter.

Grijze poeder, miniscuul kleine grijs/bruinachtige beestjes of mis-schien zelfs donkerrood (vanwege het opgezogen bloed!) ongedierte duidt op bloedluis, vogelmijt of vogel-luis.

Voor de zoveelste keer wordt ook hier nog eens herhaald dat hygiëne en goede konstruktie van de vogel-verblijven, d.w.z. zo weinig mogelijk spleten of kieren die als schuilhoe-ken voor ongedierte dienst doen, deze problemen enigszins kunnen voorkomen.